Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [PAOLO MENGOZZI]
SECINĀJUMI,
sniegti 2011. gada 29. novembrī [1]

Lieta C-376/10 P

Pye Phyo Tay Za
pret

Eiropas Savienības Padomi

Apelācija — Pret Birmu/Mjanmu noteiktie ierobežojošie pasākumi — Apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušana to personu, vienību un struktūru sarakstā, uz kurām attiecas šis tiesiskais regulējums

Satura rādītājs

I – Tiesvedības priekšvēsture un pārsūdzētais spriedums 2

II – Tiesvedība tiesā un lietas dalībnieku prasījumi 5

III – Juridiskā analīze 5

A – Par pirmo pamatu – kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot apstrīdētās regulas juridiskos pamatus 5

1) Lietas dalībnieku argumenti 5

2) Analīze 7

B – Par trešo pamatu – tiesību uz aizstāvību pārkāpumu 11

1) Lietas dalībnieku argumenti 11

2) Analīze 13

a) Par iepriekšējo jautājumu attiecībā uz neiespējamību atsaukties uz tiesībām uz aizstāvību 13

b) Par iespējamo tiesību uz iepriekšēju pamatojuma norādīšanu un tiesību uz iepriekšēju uzklausīšanu pārkāpumu (trešā pamata pirmā daļa) 14

1 — Oriģinālvaloda – franču.

c) Par iespējamo tiesību uz tiesību efektīvu aizsardzību tiesā pārkāpumu (trešā pamata otrā daļa) 17

d) Par jautājumu par paziņošanu (trešā pamata trešā daļa) 18

C – Par otro pamatu – pienākuma norādīt apstrīdētās regulas pamatojumu pārkāpumu 19

1) Lietas dalībnieku argumenti 19

2) Analīze 19

D – Par ceturto un pēdējo pamatu – īpašuma tiesību un samērīguma principa pārkāpumu 21

1) Lietas dalībnieku argumenti 21

2) Analīze 22

IV – Par prasību Vispārējā tiesā 23

V – Par tiesāšanās izdevumiem 24

VI – Secinājumi 24

1. Šī apelācijas sūdzība, ko ir iesniedzis Pje Phjo Tai Za [*Pye Phyo Tay Za*] (turpmāk tekstā – "Tai Za" vai "apelācijas sūdzības iesniedzējs"), kurš ir Birmas pilsonis, ir vērsta uz to, lai atceltu spriedumu lietā *Tai Za*/Padome [2] (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru Eiropas Savienības Vispārējā tiesa ir noraidījusi apelācijas sūdzības iesniedzēja prasību atcelt Padomes 2008. gada 25. februāra Regulu (EK) Nr. 194/2008, ar ko atjauno un stiprina ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu un atceļ Regulu (EK) Nr. 817/2006 [3] (turpmāk tekstā – "apstrīdētā regula"), tiktāl, ciktāl prasītāja vārds ir minēts to personu sarakstā, kurām regula ir piemērojama.

2. Tiesa tiek lūgta lemt par nosacījumiem, ar kādiem Eiropas Savienības Padomes noteikts sankciju režīms pret trešo valsti var tikt attiecināts uz fiziskām personām, un par to, cik ciešām ir jābūt starp šīm personām un valdošo režīmu pastāvošajām saiknēm. Tādējādi šajā apelācijas sūdzībā ir izvirzīti vairāki būtiski jautājumi, tajā skaitā par garantijām, ko Savienības tiesību sistēma sniedz saistībā ar tiesībām uz aizstāvību, uz kurām personas, kuras skar naudas līdzekļu iesaldēšanas pasākums, var atsaukties šādā gadījumā.

I – Tiesvedības priekšvēsture un pārsūdzētais spriedums

3. Detalizēts atbilstošo tiesību normu izklāsts ir ietverts pārsūdzētā sprieduma 1. un nākamajos punktos.

2 — 2010. gada 19. maija spriedums lietā T-181/08 (Krājums, II-1965. lpp.).

3 — OV L 66, 1. lpp.

4. Šīs tiesvedības pirmsākums ir rodams Savienības 1996. gadā uzsāktajā rīcībā pret Mjanmas Savienību [4]. Tajā laikā Savienības rīcība tika pamatota ar to, ka šī trešā valsts neuzrāda progresu demokratizācijas procesā un tajā ir ilgstoši cilvēktiesību pārkāpumi. Savienības noteiktie ierobežojošie pasākumi ne vien tika regulāri saglabāti, bet tika arī pastiprināti. Toreiz Padome nolēma, ka ir jāiesaldē to personu, kuras nosaka vai īsteno politiku, kas kavē demokrātisko pāreju, vai kuras no tās gūst labumu, naudas līdzekļi un saimnieciskie resursi (turpmāk tekstā – "līdzekļi") [5]. Tāpēc to personu, uz kurām attiecās līdzekļu iesaldēšana, sarakstā tika ietverti galvenokārt militārpersonu vārdi.

5. Sākotnējā kopējā nostāja tika atcelta ar Padomes 2003. gada 28. aprīļa Kopējo nostāju 2003/297/KĀDP par Birmu/Mjanmu [6], lai to aizstātu ar aptverošāku sankciju režīmu. Noteiktās sankcijas tika attiecinātas uz citiem militārā režīma locekļiem, minētā režīma ekonomiskajām interesēm, kā arī citām personām, kuras nosaka, īsteno vai gūst labumu no politikas, kas kavē demokrātisko pārejas procesu. Sankcijas tika attiecinātas arī uz konkrēti norādīto [7] personu ģimenes locekļiem, lai gan minētie locekļi kopējai nostājai pievienotajā sarakstā tieši iekļauti netika. Pamatojoties uz šo kopējo nostāju, Padome 2003. gada 22. decembrī pieņēma Lēmumu 2003/907/KĀDP, ar ko īsteno Kopējo nostāju 2003/297 [8], kuras pielikumā pirmo reizi parādījās apelācijas sūdzības iesniedzēja vārds, uzvārds un dzimšanas datums.

6. Pēc šā lēmuma pieņemšanas Padomes 2004. gada 26. aprīļa Kopējā nostājā 2004/423/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu [9], tika uzskaitīti ne vien militārā režīma locekļi un personas, kuras Padome uzskatīja par saistītām ar to, bet bija ietvertas arī trīs slejas ar attiecīgi šādiem nosaukumiem: "Laulātais", "Bērni" un "Mazbērni". Pielikuma sadaļā, kas attiecas uz "personām, kuras gūst labumu no valdības ekonomikas politikas", konkrētāk parādījās apelācijas sūdzības iesniedzēja tēva, viņa sievas un trīs viņu bērnu vārdi, to skaitā – arī apelācijas sūdzības iesniedzēja vārds. Padomes 2005. gada 25. aprīļa Kopējā nostājā 2005/340/KĀDP, ar ko pagarina ierobežojošos pasākumus pret Birmu/Mjanmu un groza Kopējo nostāju 2004/423 [10], apelācijas sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa tēva un šā pēdējā sievas vārda ieraksti tika saglabāti [11].

7. Padome, konstatējot, ka netiek panākts progress nacionālā izlīguma, cilvēktiesību un demokrātijas jomās, regulāri atjaunoja vai pagarināja pret Mjanmas Savienību noteiktos ierobežojošos pasākumus, arī Kopējā nostājā 2007/248/KĀDP [12], Kopējā nostājā 2007/750/KĀDP [13] un Kopējā nostājā 2008/349/KĀDP [14].

8. Saskaņā ar Padomes 2006. gada 27. aprīļa Kopējās nostājas 2006/318/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu (OV L 116, 77. lpp.), kas grozīta ar Kopējo nostāju 2007/750, 5. panta 1. punktu "iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir II pielikumā uzskaitītu Birmas/Mjanmas valdības locekļu un ar viņiem saistītu fizisku vai juridisku personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā vai kontrolē".

4 — Pirmā Savienības rīcība izpaudās kā 1996. gada 28. oktobra Kopējā nostāja 96/635/KĀDP, ko Padome, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību J2. pantu, ir formulējusi attiecībā uz Birmu/Mjanmu (OV L 287, 1. lpp.). Vienkāršības labad un izņemot gadījumu, ja man ir jāsniedz precīza norāde uz tiesību akta nosaukumu, es turpmāk lietošu vienīgi nosaukumu "Birma".

5 — Padomes 2000. gada 26. aprīļa Kopējā nostāja 2000/346/KĀDP, ar ko pagarina un groza Kopējo nostāju 96/635 (OV L 122, 1. lpp.).

6 — OV L 106, 36. lpp.

7 — Skat. Kopējās nostājas 2003/297 preambulas trešo apsvērumu un 9. pantu.

8 — OV L 340, 81. lpp.

9 — OV L 125, 61. lpp.

10 — OV L 108, 88. lpp.

11 — Divu apelācijas sūdzības iesniedzēja brāļu vārdi, kas bija iekļauti Kopējās nostājas 2004/423 pielikumā ietvertajā sarakstā, Kopējā nostājā 2005/340 vairs nebija norādīti. Tomēr šajā pēdējā nostājā tika pievienots apelācijas sūdzības iesniedzēja tēvoča vārds (skat. Kopējās nostājas 2005/340 I pielikuma J2a punktu).

12 — Padomes 2007. gada 23. aprīļa Kopējā nostāja, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu (OV L 107, 8. lpp.). Pirmo reizi personu, kuru līdzekļi ir jāiesaldē, sarakstā ir iekļauta apelācijas sūdzības iesniedzēja tēvabrāļa sieva.

13 — Padomes 2007. gada 19. novembra Kopējā nostāja, ar ko groza Kopējo nostāju 2006/318/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu (OV L 308, 1. lpp.). Kopējās nostājas 2007/750 pielikumā ietvertajā sarakstā pirmo reizi ir iekļauti apelācijas sūdzības iesniedzēja vectēvs un apelācijas sūdzības iesniedzēja tēva sabiedrība.

14 — Padomes 2008. gada 29. aprīļa Kopējā nostāja, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu (OV L 116, 57. lpp.).

9. Kopējās nostājas 2006/318, kas grozīta ar Kopējo nostāju 2008/349, II pielikuma J sadaļā "Personas, kuras gūst labumu no valdības ekonomikas politikas, un citas ar režīmu saistītās personas" ir minēts apelācijas sūdzības iesniedzēja vārds (J1c) un viņa dzimšanas datums, ar precizējumu, ka viņš ir Tai Za, kurš pats ir norādīts iedaļā J1a, dēls. Jānorāda, ka sarakstā ir iekļauta arī apelācijas sūdzības iesniedzēja tēva sieva (J1b) un apelācijas sūdzības iesniedzēja vecāmāte. Identificējošā informācija attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēja tēvu liecina, ka viņš ir sabiedrības *Htoo Trading Co*. izpilddirektors.

10. Tiktāl, ciktāl tika skarta Eiropas Kopienas kompetence ierobežojošo pasākumu noteikšanā saistībā ar dažādajām iepriekš minētajām kopējām nostājām un tostarp saistībā ar līdzekļu iesaldēšanu, Padome pieņēma virkni tiesību aktu, ar kuriem minētās kopējās nostājas tika īstenotas. Šajā sakarā tika pieņemta arī apstrīdētā regula, ar kuru tika īstenoti Kopējā nostājā 2006/318 un Kopējā nostājā 2007/750 paredzētie ierobežojošie pasākumi. Apstrīdētā regula tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu. Tā stājās spēkā dienā, kad tika publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, tas ir, 2008. gada 10. martā.

11. Apstrīdētās regulas 11. panta 1. punktā ir noteikts, ka "iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir atsevišķu Birmas/Mjanmas valdības locekļu un ar tiem saistīto fizisko vai juridisko personu, organizāciju vai struktūru, kuras uzskaitītas VI pielikumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē".

12. Apstrīdētās regulas 12. un 13. pantā ir precizēti nosacījumi, ar kuriem izņēmuma veidā un ļoti ierobežotos gadījumos var tikt atļauta līdzekļu vai saimniecisko resursu nodošana personas rīcībā, to atbloķēšana vai izmantošana.

13. Apstrīdētās regulas VI pielikuma nosaukums ir "Regulas 11. pantā minēto Birmas/Mjanmas valdības locekļu un ar tiem saistītu personu, organizāciju un struktūru saraksts". Šā pielikuma J sadaļā ir uzskaitītas personas, "kuras gūst labumu no valdības ekonomikas politikas"[15]. Iedaļā J1a ir apelācijas sūdzības iesniedzēja tēva vārds. Savukārt apelācijas sūdzības iesniedzējs ir ierakstīts iedaļā J1c; saskaņā ar identifikācijas informāciju ir precizēts, ka viņš ir Tai Za dēls (J1a); ir arī norādīts viņa dzimšanas datums un dzimums. Apstrīdētās regulas VI pielikuma J sadaļā ir arī apelācijas sūdzības iesniedzēja tēva, tēva sievas un vecāsmātes no tēva puses vārdi[16].

14. 2008. gada 11. martā Padome publicēja paziņojumu personām un organizācijām, kuras ir iekļautas sarakstos, kas minēti apstrīdētās regulas 7., 11. un 15. pantā[17].

15. Ar Komisijas 2009. gada 28. aprīļa Regulu (EK) Nr. 353/2009[18] apstrīdētās regulas VI pielikums tika grozīts; tomēr šie grozījumi neskāra informāciju par apelācijas sūdzības iesniedzēju, kas tika pārņemta bez izmaiņām.

16. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā tika saņemts 2008. gada 16. maijā, Tai Za iesniedza prasību atcelt apstrīdēto regulu un savos pielāgotajos un grozītajos prasījumos[19] lūdza Vispārējo tiesu atcelt apstrīdēto regulu tiktāl, ciktāl tā attiecās uz viņu[20], un piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

15 — Pēc Komisijas 2008. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 385/2008, ar ko tika grozīta apstrīdētā regula, spēkā stāšanās VI pielikuma J sadaļas nosaukums ir "Personas, kuras gūst labumu no valdības ekonomikas politikas, un citas ar režīmu saistītās personas".

16 — Attiecīgi iedaļās J1b, J1d un J1e.

17 — OV C 65, 12. lpp.

18 — OV L 108, 20. lpp.

19 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 33. punktu.

20 — Tā kā Regula Nr. 353/2009 ir vienīgi Regulas Nr. 194/2008 izpildes regula (skat. pārsūdzētā sprieduma 38. punktu), kuras pielikumā, nemainot pamatregulas tekstu, ir vienīgi pārņemti apelācijas sūdzības iesniedzēju raksturojošie dati, kas jau ir norādīti apstrīdētajā regulā, tālāk es pievērsīšos vienīgi apstrīdētās regulas analīzei.

17. Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējs uzsvēra, ka apstrīdētajai regulai nav juridiska pamata; otrajā pamatā tika norādīts uz Padomes pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu; trešajā pamatā tika norādīts uz apelācijas sūdzības iesniedzēja pamattiesību pārkāpumiem, konkrētajā gadījumā, uz tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu, tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un īpašuma tiesību pārkāpumiem, kā arī uz samērīguma principa pārkāpumu; visbeidzot, ceturtkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējs norādīja uz tiesību principu, kas izriet no līdzekļu iesaldēšanas piemērošanas krimināltiesiskā rakstura, pārkāpumu un tiesiskās drošības principa pārkāpumu.

18. Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa noraidīja visus izvirzītos pamatus un piesprieda apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt Padomes tiesāšanās izdevumus.

II – Tiesvedība tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

19. 2010. gada 27. jūlijā par pārsūdzēto spriedumu Tai Za iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz Tiesu pilnībā atcelt pārsūdzēto spriedumu, atzīt apstrīdēto regulu par prettiesisku un spēkā neesošu attiecībā uz viņu, kā arī piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus divās instancēs.

20. Savā atbildes rakstā uz apelāciju Padome lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

21. Savā atbildes rakstā uz apelāciju Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste kā persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē Padomes prasījumu atbalstam, lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību.

22. Eiropas Komisija kā persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē Padomes prasījumu atbalstam, savā atbildes rakstā uz apelāciju lūdz Tiesu atzīt, ka neviens no apelācijas sūdzības iesniedzēja norādītajiem pamatiem nav tāds, kas varētu būt par pamatu pārsūdzētā sprieduma atcelšanai, un līdz ar to lūdz noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

23. Lietas dalībnieki tika uzklausīti tiesas sēdē Tiesā, kas notika 2011. gada 6. septembrī.

III – Juridiskā analīze

24. Savā apelācijas sūdzībā tās iesniedzējs izvirza četrus pamatus. Ar pirmo pamatu tiek apstrīdēta Vispārējās tiesas veiktā EKL 60. un 301. panta interpretācija, kā arī secinājums, ko tā ir izdarījusi attiecībā uz apstrīdētās regulas juridiskā pamata pietiekamību. Otrajā pamatā ir norādīts uz pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu. Trešajā pamatā ir apstrīdēta Vispārējās tiesas veiktā tiesību uz aizstāvību interpretācija. Visbeidzot, ar ceturto pamatu tiek apstrīdēts Vispārējās tiesas vērtējums, ka uz apelācijas sūdzības iesniedzēju attiecinātais pasākums ir samērīgs viņa īpašuma tiesību ierobežojums.

25. Tā kā es tiecos ierosināt Tiesai pieņemt pirmo pamatu, pārējie trīs tiks analizēti tikai pakārtoti. Loģiskās kārtības apsvērumu dēļ es papildu analīzi sākšu ar trešā pamata pārbaudi.

A – *Par pirmo pamatu – kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot apstrīdētās regulas juridiskos pamatus*

1) Lietas dalībnieku argumenti

26. Apelācijas sūdzības iesniedzējs pārmet Vispārējai tiesai, ka tā viņam nepamatoti ir uzlikusi pienākumu atspēkot prezumpciju, saskaņā ar kuru to personu, kuras gūst labumu no Birmas valdības ekonomikas politikas, ģimenes locekļi paši gūst labumu no minētās politikas, un līdz ar to arī pierādīšanas pienākumu. Viņš apgalvo, ka Vispārējās tiesas sniegtā EK līguma 60. un 301. panta

interpretācija neatbilst kritērijiem, kurus Tiesa izvirzīja spriedumā apvienotajās lietās *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija [21] (turpmāk tekstā – "spriedums apvienotajās lietās *Kadi*"), un ka starp apelācijas sūdzības iesniedzēju un Birmas režīmu nav pietiekamas saiknes, kas varētu juridiski pamatot viņa līdzekļu iesaldēšanu. Viņš piebilst, ka pat gadījumos, kad Padome nosaka personu vai struktūru kategorijas, ir jāveic katra gadījuma individuāla pārbaude, jāsniedz pierādījumi un jānorāda iemesli, kuru dēļ konkrētā persona vai struktūra tiek iekļauta sarakstos. 2005. gada ierobežojošo pasākumu īstenošanas un vērtēšanas pamatnostādnēs [22] Padome gadījumos, kad tai būtu jālemj par 18 gadu vecumu sasnieguša bērna iekļaušanu sarakstos, tika aicināta ņemt vērā vienīgi viņa paša atbildību par politikām, pret kurām Savienība vēlas cīnīties. Katrā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka Padome minētos iemeslus nekad nav norādījusi, nedz arī ir pamatojusi apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanu sarakstos ar prezumpciju, kuru šis pēdējais varētu atspēkot. Tālāk apelācijas sūdzības iesniedzējs atgādina jau pārsūdzētajā spriedumā ietvertos faktiskos apstākļus un īpaši to, ka viņš nebija dalībnieks divās viņa tēva sabiedrībās ne 2003. gadā, kad ierobežojošie pasākumi uz viņu tika attiecināti pirmo reizi, nedz arī 2008. gadā, kad tika pieņemta apstrīdētā regula. Visbeidzot, lai gan EKL 60. un 301. pants pilnvaro Kopienu noteikt embargo, kas apelācijas sūdzības iesniedzēju būtu skāris tāpat kā visus Birmas iedzīvotājus, apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka no brīža, kad Kopienas rīcība izpaužas kā mērķtiecīgas sankcijas, Padomei ir jānodrošina, ka tās neskar personas, kuras nav saistītas ar konkrēto režīmu.

27. Turpretim Padome uzskata, ka pārsūdzētajā spriedumā nav nekādu kļūdu tiesību piemērošanā. EKL 60. un 301. pants ir pietiekams apstrīdētās regulas juridiskais pamats, jo šī pēdējā ir faktiski vērsta pret trešo valsti. Vispārējā tiesa, secinot, ka pastāv prezumpcija, saskaņā ar kuru to personu, kuras gūst labumu no Birmas valdības ekonomikas politikas, ģimenes locekļi paši gūst labumu no minētās politikas un rada risku, ka var tikt apieti ierobežojošie pasākumi, kas pamato viņu iekļaušanu sarakstos, ir pareizi piemērojusi spriedumu apvienotajās lietās *Kadi*. Apelācijas sūdzības iesniedzējs ir ticis iekļauts to personu sarakstā, kuru līdzekļi ir jāiesaldē tāpēc, ka viņš ir piederīgs Padomes noteiktai kategorijai, nevis individuālā kārtā. Turklāt Padome uzsver, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs ir atsaucies uz vecu ierobežojošo pasākumu īstenošanas pamatnostādņu kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā redakciju. Apelācijas sūdzības iesniedzējs ir pietiekami cieši saistīts ar Birmas režīmu, un ierobežojošo pasākumu attiecināšana uz ģimenes locekļiem ir pietiekami izskaidrota kopējā nostājā un apstrīdētajā regulā. Tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzējs nevar izlikties nezinām kontekstu, kas aptvēra apstrīdētās regulas pieņemšanu un iemeslus viņa iekļaušanai sarakstos. Turklāt Padome paskaidro, ka šīs [ierobežojošo pasākumu] paplašināšanas mērķis ir palielināt spiedienu uz valdošo režīmu, un norāda, ka tieši kā sava tēva dēls apelācijas sūdzības iesniedzējs ir uzskatīts par tādu, kurš pats gūst labumu no valdības prettiesiskās rīcības. Tomēr viņam vienmēr pastāv iespēja pierādīt Padomei, ka viņš ir nošķīries no sava tēva, lai viņa vārds tiktu izslēgts no saraksta. Līdz šim apelācijas sūdzības iesniedzējs nav norādījis nevienu šāda veida argumentu. Visbeidzot, Padome apgalvo, ka tieši tuvākie sarakstos iekļauto personu ģimenes locekļi rada visaugstāko risku, ka var tikt apieti pret šiem pirmajiem noteiktie ierobežojošie pasākumi.

28. Savukārt Komisija uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzītajā pamatā nevietā ir sajaukti lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi. Jautājums par to, vai uz personām, kas saistītas ar trešās valsts vadītājiem, var attiecināt ierobežojošus pasākumus, ir tiesību jautājums, uz ko Tiesa jau ir atbildējusi spriedumā apvienotajās lietās *Kadi*. Turpretim jautājums par to, vai pats apelācijas sūdzības iesniedzējs ir saistīts ar Birmas režīmu un vai viņam ir pietiekama saikne ar to, ir faktu vērtējums, ko Tiesā nevar apstrīdēt, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs nav spējis pierādīt materiālu neprecizitāti vai pierādījumu sagrozīšanu. Pakārtoti, Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa, nostiprinot prezumpciju, saskaņā ar kuru ģimenes locekļi gūst labumu no Birmas valsts vadītāju darbībām un viņi ir jāiekļauj sarakstos, lai saglabātu ierobežojošo pasākumu efektivitāti, nav pieļāvusi nekādas kļūdas tiesību piemērošanā.

21 — 2008. gada 3. septembra spriedums apvienotajās lietās C-402/05 P un C-415/05 P (Krājums, I-6351. lpp.).

22 — Ierobežojošu pasākumu (sankciju) īstenošanas un vērtēšanas pamatnostādnes ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā (2005. gada 2. decembra dokuments Nr. 15114/05). Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda konkrēti uz minēto pamatnostādņu 19. punktu.

Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja nespēja atspēkot prezumpciju balstās arī uz faktu vērtējumu, kas atrodas ārpus Tiesas kontroles, un apelācijas sūdzības iesniedzējs savā apelācijas sūdzībā nevietā mēģina pievienot jaunu faktisko apstākli, kas ir balstīts uz apsvērumu, ka viņa tēva sabiedrības, kurās viņš pats bija dalībnieks laikā no 2005. līdz 2007. gadam, neveica saimniecisko darbību Birmā.

29. Apvienotā Karaliste, kas savu iestāšanos lietā ir ierobežojusi ar pirmo pamatu, uzsver, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja tēva vārda iekļaušana sarakstos nav tikusi apstrīdēta. Norādot Padomes un Komisijas argumentiem analoģiskus argumentus, tā spriež, ka apstrīdētās regulas juridiskais pamats ir piemērots un ka Vispārējā tiesa ir pareizi piemērojusi spriedumu apvienotajās lietās *Kadi*. Turklāt ir pavisam pamatoti secināt, ka arī paši ģimenes locekļi gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas, īpaši, lai saglabātu ierobežojošo pasākumu lietderīgo ietekmi. Ierobežojumi attiecas vienīgi uz tuvākajiem ģimenes locekļiem, kas parāda, ka Padomes rīcība ir samērīga.

30. Tāpēc Padome, Apvienotā Karaliste un Komisija lūdz noraidīt pirmo pamatu.

2) Analīze

31. Vispirms ir jākonstatē, ka vairākos šajā pirmajā pamatā apspriestajos argumentos – saistībā ar pierādīšanas pienākuma pārnešanu vai pietiekamu norāžu trūkumu par iemesliem, kas ir bijuši pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanai to personu sarakstā, kuru līdzekļi ir jāiesaldē, – tieši nav risināts jautājums par juridisko pamatu. Līdz ar to tālākajā analīzē tiks pārbaudīti vienīgi tie argumenti, kas attiecas uz EKL 60. un 301. pantu kā pietiekamu apstrīdētās regulas juridisko pamatu, kas turklāt atbilst arī nosaukumam, ko pats apelācijas sūdzības iesniedzējs ir devis savam pirmajam pamatam.

32. Otrkārt, ir jānoraida Komisijas arguments, ka konkrētajā pamatā tiek aplūkots fakta, nevis tiesību jautājums. Gluži pretēji, izvirzītais jautājums ir par to, vai Vispārējā tiesa ir pareizi piemērojusi Tiesas sniegto EKL 60. un 301. panta interpretāciju. Citiem vārdiem, ir jānoskaidro, vai uz to personu, kuras gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas, ģimenes locekļiem var attiecināt ierobežojošus pasākumus, kas ir noteikti regulā, kura ir pieņemta, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu. Tādējādi runa ir par nenoliedzami juridisku jautājumu, kas Tiesai ir jāvērtē šīs apelācijas sūdzības ietvaros.

33. Kā ir minējuši lietas dalībnieki, Tiesa spriedumā apvienotajās lietās *Kadi* ir norādījusi, ka, "ievērojot EKL 60. un 301. panta redakciju un it īpaši tajos minētos vārdus "attiecībā uz trešām valstīm" un "ar vienu vai vairākām trešām valstīm", šīs normas attiecas uz pasākumu veikšanu pret trešām valstīm, kas var iekļaut šādu valstu vadītājus, kā arī personas un organizācijas [struktūras], kas ir saistītas ar šiem vadītājiem vai ko tie tieši vai netieši kontrolē. [..] Piekrist [..] EKL 60. un 301. panta interpretācijai [..], ka pietiekot ar to, ka attiecīgie ierobežojošie pasākumi attiecas uz personām vai organizācijām, kas atrodas trešās valstīs vai ir ar tām saistītas citā veidā, nozīmētu šīm normām piešķirt pārmērīgi plašu piemērojamību un netiktu nekādi ņemta vērā prasība, kas izriet no šo pašu normu redakcijas, ka pasākumi, par kuriem ir lemts, balstoties uz šīm normām, ir jāveic pret trešām valstīm"[23].

34. Padomes un tās prasījumu atbalstam lietā iestājušos personu pamatojumu veido apgalvojums, ka, tā kā apstrīdētā regula ir skaidri vērsta pret Birmas režīmu, EKL 60. un 301. pants ir pietiekams juridiskais pamats. Tāds arguments spriedumā apvienotajās lietās *Kadi* izvirzītajiem kritērijiem atbilst vienīgi daļēji, jo, ja ir skaidri noteikts, ka uz šā pamata noteiktajiem ierobežojošajiem pasākumiem ir jābūt vērstiem pret trešo valsti, tas – gadījumos, kad Kopienas rīcība pret trešo valsti izpaužas kā ierobežojošu paskumu noteikšana pret fiziskajām personām, – nedrīkstētu atbrīvot Padomi no pienākuma šos pasākumus attiecināt vienīgi uz personām, kuras atbilstu Tiesas sniegto jēdzienu "vadītāji" vai ar šiem pēdējiem "saistītas personas" definīcijām.

23 — Iepriekš minētais spriedums (166. un 168. punkts).

35. Turklāt, vai ir pieļaujams izvirzīt argumentu, ka Kopiena vienīgi uz EKL 60. un 301. panta pamata ir tiesīga noteikt pilnīgu ekonomisko embargo, kas skar visus ar Kopienas rīcību skartās trešās valsts iedzīvotājus, un ka tādējādi ierobežojošie pasākumi *a fortiori* var tikt pamatoti ar minētajiem pantiem? Man tā nešķiet. Minētie pasākumi, ņemot vērā, ka tie ir vērsti uz kāda mērķa sasniegšanu, parasti tiek raksturoti kā "inteliģentas sankcijas", kuru mērķis tieši ir ierobežot nevēlamu starptautisku sankciju ietekmi uz personām, kuras jau cieš no situācijas konkrētajā trešā valstī vai kuras nav atbildīgas par to. Līdz ar to gadījumos, kad Kopiena izvēlas rīkoties ar mērķtiecīgu ierobežojošo pasākumu starpniecību, iestādēm tiesu uzraudzībā ir jāraugās, lai personām, pret kurām minētie pasākumi ir tikuši noteikti, būtu pietiekama saikne ar konkrēto režīmu, lai tās varētu atzīt par "vadītājiem" vai ar vadītājiem "saistītām personām". Pretējā gadījumā tas novestu pie rīcības brīvības piešķiršanas minētajām iestādēm, kas tad varētu noteikt ierobežojošus pasākumus jebkurai personai vai personu kategorijai, aizbildinoties ar to, ka beigu beigās tās tikpat labi varētu arī noteikt pilnīgu ekonomisko embargo. Tādēļ, lai arī es *a fortiori* pievienojos Vispārējās tiesas pārsūdzētā sprieduma 70. punktā ietvertajam pamatojumam, tomēr vienīgi ar nosacījumu, ka tas attiecas vienīgi uz Birmas valsts vadītājiem un ar tiem saistītajām personām. Turklāt es paužu šaubas attiecībā uz minētajā punktā ietverto secinājumu, ka Birmas uzņēmumu vadītāju ģimenes locekļi ietilpst ar Birmas režīmu "saistīto personu" kategorijā.

36. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam ir, lai arī netieša, tomēr pietiekama saikne ar Birmas valsts vadītājiem, jo viņš ir Birmas uzņēmēja, kura saimnieciskās darbības šajā valstī plaukst tikai tāpēc, ka viņš gūst labumu no valdošā režīma piešķirtām priekšrocībām, dēls [24]. Vispārējā tiesa ir uzsvērusi, ka iemesls apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanai to personu sarakstā, kuru līdzekļi ir jāiesaldē, ir bijusi viņa netiešā saikne ar valdošo režīmu. Tāpēc Vispārējā tiesa nolēma, ka "attiecībā uz [nozīmīgu Mjanmas militārā režīma uzņēmumu vadītāju ģimenes locekļiem] var tikt pieņemts, ka viņi gūst labumu no šo vadītāju ieņemtā amata, tādējādi nekas neliedz secināt, ka arī viņi gūst labumu no valdības ekonomikas politikas" [25]. Tomēr Vispārējās tiesas ieskatā šī prezumpcija ir atspēkojama ar nosacījumu, ka ieinteresētā persona pierāda, ka tai nav ciešas saiknes ar vadītāju, kurš ir tās ģimenes loceklis [26].

37. Vispārējās tiesas vērtējums raisa trīs apsvērumus.

38. Pirmkārt, šķiet, ka pārsūdzētā sprieduma 67. punktā nostiprināto prezumpciju Vispārējā tiesa ir radījusi *ex nihilo*, jo ne Kopējā nostājā 2007/750, nedz arī apstrīdētajā regulā nekas neliecina par tādas prezumpcijas esamību. Šajā sakarā paralēles ar lietu *Melli Bank*/Padome [27], ko tiesas sēdes laikā centās pierādīt Padome un Komisija, sastop nepārvaramus šķēršļus. Šajā pašlaik tiesvedībā esošajā lietā runa ir par tāda lēmuma tiesiskuma kontroli, ar kuru ir iesaldēti meitas sabiedrības, kuras visu kapitāldaļu īpašniece ir sabiedrība, kas pati ir iekļauta sarakstos, pamatojoties uz tās iespējamo atbalstu kodolieroču izplatīšanas politikai Irānā, līdzekļi, ja nekāds šāda veida atbalsts nav ticis pierādīts attiecībā uz meitas sabiedrību. Citiem vārdiem, meitas sabiedrība ir tikusi iekļauta sarakstos tāpēc, ka visu tās kapitāldaļu īpašniece ir mātes sabiedrība, un tāpēc, ka pastāv pietiekami liels un noteikti prezumēts risks, ka mātes sabiedrība varētu apiet uz to attiecinātos ierobežojošos pasākumus ar tās meitas sabiedrības starpniecību. Taču šajā sakarā prezumpciju apstiprināja Vispārējās tiesas veiktā pārbaude, kuras rezultātā izrādījās, ka mātes sabiedrībai ir tiesības iecelt darbā tās meitas sabiedrības vadību – tās ir pilnvaras, kas šo pēdējo uztur nepārprotamās pakļautības attiecībās un kas varētu likt pamatoti šaubīties par meitas sabiedrības spēju īstenot pilnīgi neatkarīgu ekonomisko un saimniecisko politiku, lai eventuāli pretotos spiedienam, ko mātes sabiedrība uz to varētu izdarīt, lai apietu tai noteiktos ierobežojošos pasākumus. Tādējādi, pirmkārt, šajā spriedumā Vispārējā tiesa ne tikai atzina

24 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 61.–65. punktu.

25 — Pārsūdzētā sprieduma 67. punkts.

26 — Pārsūdzētā sprieduma 68. punkts.

27 — Tostarp skat. 24. un nākamos punktus manos secinājumos, ko es sniedzu lietā, kurā tika pasludināts spriedums C-380/09 P (lieta tiek izskatīta Tiesā).

prezumpciju, bet devās tālāk, konkrēti pārbaudot risku īstenošanās iespējamību. Otrkārt, man šķiet, ka saiknei, par kuru ir jautājums šajā lietā un kas vieno apelācijas sūdzības iesniedzēju un viņa tēvu, ir cits raksturs nekā vienīgi juridiski ekonomiska saikne, kas vieno mātes sabiedrību ar tās meitas sabiedrību. Turklāt fizisko personu gadījumā prezumpcijas vajadzētu piemērot vienīgi ļoti mēreni.

39. Otrkārt, saistībā ar EKL 60. un 301. panta piemērošanu pret fiziskām personām es jau iepriekš esmu aizstāvējis viedokli, ka jēdziens "trešā valsts" ir tulkojams nevis vienīgi no formālā skatpunkta, bet arī no materiālo tiesību viedokļa, ņemot vērā faktu, ka valstu politikas acīmredzami un arvien vairāk un vairāk nomainās ar tādu personu vai struktūru rīcību, atbalstu vai līdzdalību, kurām ir no konkrētās trešās valsts nošķirta tiesībsubjektība, bet kurām ir pietiekama saikne ar valsti un tās īstenoto politiku, lai uz tām varētu attiecināt ierobežojošus pasākumus, kuri faktiski attiecas uz pašu trešo valsti [28]. Saskaņā ar Padomes vērtējumu konkrētajā gadījumā neesot pamata apšaubīt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja tēvs ir saistīts ar Birmas režīmu, lai gan viņš nav piederīgs pašai valdībai. Viņa kā ar Birmas režīmu "saistītās personas" statuss izriet no faktiska labuma, ko viņš gūst no Birmas ekonomikas politikas ar divu viņa vadīto uzņēmumu starpniecību, un šajā ziņā vienojošā saikne ar režīmu šķiet pietiekama. Tādējādi šī saikne, joprojām attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēja tēvu, lai arī pietiekama, vispirms ir netieša, jo viņš ir raksturots kā pasīvais labuma guvējs no ekonomikas politikas, kuru viņš pats nenosaka. Savukārt apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušana sarakstā saskaņā ar Vispārējās tiesas veikto analīzi ir pamatota vienīgi ar prezumpciju, ka tādas personas, kura gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas, dēls pats gūst labumu no minētās politikas.

40. Citiem vārdiem, šajā apelācijas sūdzībā ir norādītas trīs fizisko personu kategorijas, uz kurām ir attiecināti ierobežojošie pasākumi un kuras labākai izpratnei var tikt novietotas trīs koncentriskos apļos. Pirmo apli veido paši valsts vadītāji, tas ir, valdības locekļi vai citas personas, kurām ir faktiska lēmumu pieņemšanas vara un kurām tāpēc ir augstāks politiskās atbildības līmenis par situāciju, pret kuru Savienība vēlas cīnīties. Saskaņā ar apstrīdētās regulas VI pielikumu runa ir par *Conseil d'État pour la paix et le développement* [Valsts miera un attīstības padomes] locekļiem, reģionālajiem komandieriem, reģionālo komandieru vietniekiem, ministriem, ministru vietniekiem, citām ar tūrisma nozari saistītām amatpersonām, augstākā ranga virsniekiem, militārajiem virsniekiem, kas pārvalda cietumus un policiju, un *Union Solidarity and Development Association* [Apvienotās solidaritātes un attīstības asociācijas] augstākajām amatpersonām [29]. Otro apli veido ar pirmajā aplī ietilpstošajiem vadītājiem tiešā vai netiešā veidā saistītās personas; runa var būt ne vien par minēto vadītāju ģimenes locekļiem [30], bet arī par personām, kuras gūst labumu no ekonomikas politikas [31]. Savukārt trešo apli veido personu, kuras gūst labumu no ekonomikas politikas, ģimenes locekļi, attiecībā uz kuriem Padome neņem vērā nekādu tiešu vai netiešu atbildību par lēmumu pieņemšanas procesu, nedz arī pat labuma gūšanu no otrajā aplī ietilpstošajām personām. Izmantojot metaforu, šis trešais aplis man šķiet pārāk attālināts no lēmumus pieņemošā centra, lai ierobežojošie pasākumi uz to varētu tikt attiecināti, vienīgi pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu.

41. Tieši tā iemesla dēļ, ka šajā lietā ir runa par fiziskām personām, un tāpēc, ka man turklāt šķiet netaisnīgi likt indivīdam ciest smagas sekas, kas ir saistītas ar viņa ģimenisko piederību, pret kuru viņš galu galā patiešām nevar cīnīties, Tiesai, ņemot vērā to, kas agrāk bija rekomendēts ierobežojošo pasākumu īstenošanas un vērtēšanas pamatnostādnēs [32], bija jānospriež, ka uz personu, kuras gūst labumu no kādas trešās valsts režīma, pret kuru Savienība vēlas cīnīties, ekonomikas politikas, pilngadīgajiem bērniem ierobežojošus pasākumus vajadzētu attiecināt nevis vienīgi viņu radniecības no

28 — Skat. 67. punktu manos secinājumos, ko es sniedzu saistībā ar 2011. gada 16. novembra spriedumu lietā C-548/09 P *Bank Melli Iran*/Padome (Krājums, I-0000. lpp.).

29 — Skat. apstrīdētās regulas VI pielikuma A līdz I [sadaļas].

30 — Apstrīdētās regulas VI pielikuma A līdz I [sadaļās] vienlaikus ir uzskaitīti paši vadītāji (Valsts miera un attīstības padomes locekļi u.c.) un viņu ģimenes locekļi.

31 — Apstrīdētās regulas VI pielikuma J [sadaļa].

32 — Diemžēl 2005. gada pamatnostādņu 19. punkts jaunajā minēto pamatnostādņu redakcijā (2009. gada 15. decembra dokuments Nr. 17464/09) nav iekļauts. Katrā ziņā šīm pamatnostādnēm, protams, nav juridiski saistoša spēka.

mātes vai tēva puses dēļ, bet gan pamatojoties uz viņu pašu atbildību par konkrēto politiku vai rīcību. Cēloniskais sakars starp apelācijas sūdzības iesniedzēju un stāvokli trešā valstī, kas pamato ierobežojošu pasākumu noteikšanu pret šo pēdējo, ir pārāk izstiepts, lai viņa līdzekļu iesaldēšanu varētu pamatot vienīgi ar EKL 60. un 301. pantu.

42. Lai par to pārliecinātos, pietiek atgādināt iemeslus, kas bija pamatā Kopējās nostājas 2007/750 un pēc tam apstrīdētās regulas pieņemšanai. Kopējā nostājā 2007/750 bija norādīts uz "Birmas iestāžu veiktajām nežēlīgajām represijām pret mierīgu demonstrāciju dalībniekiem un nopietnu cilvēktiesību pārkāpumu turpināšanos Birmā" [33], un uz nepieciešamību "pastiprināt spiedienu uz valdošo režīmu, pieņemot vairākus pasākumus, kas vērsti pret varmācīgo represiju un valsts politiskā strupceļa *vaininiekiem*" [34]. Savukārt apstrīdētajā regulā ir atgādināts, ka Savienības rīcība tika uzsākta 1996. gadā, ņemot vērā, ka nenotika virzība demokratizācijas virzienā un turpinājās cilvēktiesību pārkāpumi [35], un minēts zināms skaits apstākļu, kas bija pamatā ierobežojošo pasākumu pret Mjanmas Savienību atjaunošanai un pastiprināšanai, kā, piemēram, valsts iestāžu atteikšanās iesaistīties diskusijās ar demokrātisko kustību, atteikšanās atļaut patiesu un atklātu Nacionālo konventu, Dav Ang San Su Kji [*Daw Aung San Suu Kyi*] paturēšana apcietinājumā un uzņēmumu bezdarbība piespiedu darba izskaušanas jomā [36]. Saikne starp šiem apstākļiem un apelācijas sūdzības iesniedzēja situāciju nepavisam nav skaidri nosakāma.

43. Visbeidzot, treškārt, Vispārējās tiesas pamatojumā ir konstatējamas zināmas semantiskas pretrunas. Kad pārsūdzētā sprieduma 67. punktā Vispārējā tiesa apstiprina, ka "attiecībā uz šo *vadītāju* ģimenes locekļiem var prezumēt, ka viņi gūst labumu no šo *vadītāju* ieņemtā amata" [37], ir jāsaprot, ka Vispārējā tiesa šeit norāda uz uzņēmumu vadītājiem [38]. Taču uzņēmumu vadītāji nav "vadītāji" sprieduma apvienotajās lietās *Kadi* nozīmē, bet gan, kā es to izskaidroju iepriekš, ar konkrētās trešās valsts vadītājiem "saistītas personas" un apelācijas sūdzības iesniedzēja tēva gadījumā – netiešā veidā saistītas personas. Būtu tomēr nepieļaujami pielīdzināt uzņēmumu – lai kāda arī būtu šo uzņēmumu nozīme – vadītājus valsts vadītājiem, izņemot gadījumā, kad minētie uzņēmumu vadītāji veic oficiālas funkcijas valsts aparātā.

44. Šai trīs apsvērumu virknei attiecībā uz pirmo pamatu es pievienoju pārdomas par ierobežojošo pasākumu efektivitāti. Padome un personas, kas iestājušās lietā tās prasījumu atbalstam, apgalvo, ka ar pārsūdzēto spriedumu nostiprinātā prezumpcija, ka personu, kuras gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas, ģimenes locekļi paši gūst labumu no minētās politikas, ir pamatota ar nepieciešamību saglabāt ierobežojošo pasākumu efektivitāti un līdz ar to arī Savienības īstenoto sankciju noteikšanas politiku pret Mjanmas Savienību, izvairoties no jebkāda šīs politikas apiešanas riska. Pat neņemot vērā, ka tāds pamatojums liek apšaubīt prezumpcijas patieso pamatu, es uzskatu, ka viss nav pakārtojams vienīgi ierobežojošo pasākumu efektivitātei. Ar to es vēlos pateikt, ka tas, kas Eiropas Savienībai piešķir pievienoto vērtību un kas to atšķir no autoritāriem režīmiem, pret kuriem tā cīnās, ir tiesību savienības īstenošana un aizsardzība. Būtu vienkāršāk un noteikti arī efektīvāk noteikt sankciju režīmu pret Mjanmas Savienību kopumā. Tomēr, nosakot mērķtiecīgas sankcijas, Savienība ir izdarījusi izvēli par labu eventuāli mazāk efektīvām, taču nenoliedzami taisnīgākām sankcijām. Protams, ka, lai sankciju politikai varētu būt sagaidāma iedarbība, tai ir jābūt tik efektīvai, cik vien iespējams. Taču ir jāatmet absolūtā efektivitāte – ierobežojošo pasākumu potenciāli kļūdainais raksturs – kas tieši liecina par to, ka Eiropas Savienības tiesību sistēmā prevalē individuālās tiesības.

33 — Skat. Kopējās nostājas 2007/750 preambulas otro apsvērumu.

34 — Skat. Kopējās nostājas 2007/750 preambulas trešo apsvērumu. Mans izcēlums slīprakstā.

35 — Skat. apstrīdētās regulas preambulas pirmo apsvērumu.

36 — Turpat.

37 — Mans izcēlums slīprakstā.

38 — Kuri ir minēti pārsūdzētā sprieduma iepriekšējā, tas ir, 66. punktā.

45. Visu iepriekš minēto iemeslu dēļ jāsecina, ka, apstiprinot, ka ir pieļaujams prezumēt, ka personu, kuras gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas, ģimenes locekļi paši gūst labumu no minētās politikas, un ka līdz ar to EKL 60. un 301. pants ir pietiekams juridiskais pamats pret apelācijas sūdzības iesniedzēju noteiktajiem ierobežojošajiem pasākumiem, Vispārējā tiesa ir veikusi pārāk plašu minēto pantu interpretāciju un ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

46. Līdz ar to pirmais pamats ir pieņemams.

B – *Par trešo pamatu – tiesību uz aizstāvību pārkāpumu*

1) Lietas dalībnieku argumenti

47. Ir jānodala apelācijas sūdzības iesniedzēja ar šo pamatu izvirzītais iepriekšējais jautājums un trīs šā pamata daļas.

48. Attiecībā uz iepriekšējo jautājumu par tiesību uz aizstāvību piemērojamību apelācijas sūdzības iesniedzējs atgādina, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana ir fundamentāls Kopienas tiesību aspekts un ka LESD 205. pantā turklāt ir paredzēts, ka Savienības rīcība starptautiskajā arēnā ir jāīsteno atbilstoši tiesiskumam un ievērojot pamattiesības. Saskaņā ar Tiesas judikatūru tiesības uz aizstāvību ir piemērojamas vienmēr, kad kāda iestāde nosaka pasākumu, kas rada tiešu aizskārumu. Tādējādi gadījumā, kad lēmums ievērojami skar tā adresātu intereses, viņiem ir jābūt patiesai iespējai paust savu viedokli[39]. Savienības tiesas ir atzinušas, ka tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu tiesā, kuras ietver tiesības tikt informētam par ieinteresētās personas rīcībā esošajiem pierādījumiem un tiesības uz patiesu iespēju paust savu viedokli, ir jāievēro gadījumos, kad tiek noteiktas ekonomiskas ierobežojošas sankcijas. Tas tā vēl jo vairāk ir tāda pasākuma noteikšanas gadījumā, ar kuru tiek atjaunota attiecīgās personas aktīvu iesaldēšana; šādā situācijā ir jādara zināmi jaunie pierādījumi un ir jādod iespēja tikt uzklausītam. Apelācijas sūdzības iesniedzējam pirms pārsūdzētās regulas pieņemšanas nav ticis darīts zināms neviens pierādījums un nav tikusi dota iespēja tikt uzklausītam. Taču šīs procesuālās garantijas ir jāpiemēro arī pret trešo valsti vērsta sankciju režīma gadījumā. Apelācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā apstrīdētajai regulai nepiemīt vienīgi normatīva tiesību akta raksturs, jo tā tieši un individuāli skar apelācijas sūdzības iesniedzēju, kura vārds ir iekļauts to personu sarakstā, kuru līdzekļi ir jāiesaldē. Spriedumos lietās *Melli Bank*/Padome[40] un *Bank Melli Iran*/Padome[41], kurās tika risināts jautājums par ierobežojošiem pasākumiem, kas attiecas uz juridiskām personām pret trešo valsti noteikta sankciju režīma ietvaros, Vispārējā tiesa tiešām atzina, ka prasītājām ir tiesības uz aizstāvību. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka viņš sarakstos nav iekļauts kā piederīgs kādai kategorijai. Vispārējā tiesa ir atzinusi iespēju pierādīt, ka persona ir nošķīrusies no sava [sarakstā] iekļautā ģimenes locekļa, tomēr šī pierādīšana var notikt, vienīgi īstenojot tiesības uz aizstāvību. Šajā sakarā apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda uz pretrunām Vispārējās tiesas izvēlētajā pieejā, īpaši ņemot vērā, ka pati Padome Vispārējā tiesā un savās ierobežojošu pasākumu īstenošanas un vērtēšanas pamatnostādnēs[42] ir atzinusi, ka personai, kura atrodas tādā situācijā kā apelācijas sūdzības iesniedzējs, ir tiesības uz aizstāvību. Līdz ar to apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka Vispārējā tiesa nevarēja secināt, ka tiesības uz aizstāvību nav piemērojamas.

49. Pirmajā daļā, kas attiecas uz tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu tiesā, apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd Vispārējās tiesas secināto, ka viņa iepriekšējai uzklausīšanai neesot bijusi saistība ar apstrīdētās regulas tiesiskumu, jo, ņemot vērā, ka viņam nebija tikusi darīta zināma nekāda informācija

39 — Savas argumentācijas pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda uz 1996. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-32/95 P Komisija/*Lisrestal* u.c. (*Recueil*, I-5373. lpp.), kā arī uz 2001. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-315/99 P *Ismeri Europa*/Revīzijas palāta (*Recueil*, I-5281. lpp.).

40 — 2009. gada 9. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-246/08 un T-332/08 (Krājums, II-2629. lpp.).

41 — 2009. gada 14. oktobra spriedums lietā T-390/08 (Krājums, II-3967. lpp.).

42 — Apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda uz Ierobežojošu pasākumu (sankciju) īstenošanas un vērtēšanas pamatnostādņu ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā (2005. gada 2. decembra dokuments Nr. 15114/05) 9., 10. un 17. punktu.

par viņa iekļaušanas sarakstā iemesliem, vienīgi pēc minētās regulas pieņemšanas apelācijas sūdzības iesniedzējam bija iespējams iesniegt pierādījumus, kas apliecina, ka viņam nebija saiknes ne ar savu tēvu, nedz arī ar šā pēdējā saimnieciskajām interesēm un ka tāpēc no Birmas valdības ekonomikas politikas viņš pats neguva lielāku labumu kā jebkurš cits.

50. Otrajā daļā, kas attiecas uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd Vispārējās tiesas secināto, ka minētā aizsardzība tika nodrošināta, jo Vispārējā tiesa ir vienīgi pārbaudījusi procesuālās un pienākumu norādīt pamatojumu regulējošās tiesību normas, faktu materiālo pareizību, kā arī konstatējusi acīmredzamas kļūdas faktu vērtējumā un pilnvaru nepareizas izmantošanas neesamību. Tieši pretēji, ierobežojošo pasākumu tiesiskuma kontrole saskaņā ar Tiesas judikatūru pieprasa pilnīgu kontroli [43], un tieši šāda veida kontroli Vispārējā tiesa piemēroja spriedumā lietā *People's Mojahedin Organization of Iran*/Padome [44]. Savā replikas rakstā apelācijas sūdzības iesniedzējs piebilst, ka tieši šāda veida kontroli Vispārējā tiesa veica spriedumā apvienotajās lietās *Kadi* [45], kad Tiesa tai šo lietu atdeva otrreizējai izskatīšanai. Ņemot vērā ierobežojošo pasākumu ievērojamo ietekmi, nepilnīga kontrole neesot pieļaujama.

51. Visbeidzot, atbildot uz Komisijas izvirzītajiem argumentiem tās atbildes rakstā uz apelāciju, apelācijas sūdzības iesniedzējs replikas sniegšanas stadijā apgalvo, ka Padomei bija pienākums viņam individuāli paziņot specifiskos un konkrētos iemeslus, kas pamato viņa līdzekļu iesaldēšanu.

52. Savukārt Komisija uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs ir cietis neveiksmi savos centienos pierādīt kļūdu tiesību piemērošanā Vispārējās tiesas pamatojumā, kas varētu būt pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai vai apšaubīšanai. Attiecībā uz tiesību uz aizstāvību piemērošanu Padome un Komisija pievienojas Vispārējās tiesas veiktajai analīzei, kurā ir nodalīti tie sankciju režīmi, kas attiecas uz trešo valsti, un tie, kas attiecas uz personām, pamatojoties uz viņu saistību ar teroristiskām darbībām, minētajai tiesai tādējādi pierādot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam bija pietiekamas procesuālās garantijas un viņš varēja paust savu viedokli Padomē pirms apstrīdētās regulas pieņemšanas. Šīs abas iestādes noliedz, ka pastāvētu tiesības uz iepriekšēju uzklausīšanu, kuras apelācijas sūdzības iesniedzējs būtu varējis izmantot gadījumā, ja apstrīdētie ierobežojošie pasākumi attiecībā uz viņu tiktu saglabāti, un uzsver, ka minētie pasākumi tika arī pienācīgā kārtā paziņoti ar publikāciju *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* 2008. gada 11. martā. Šajā sakarā un atkārtojot to, ko Vispārējā tiesa jau bija nospriedusi, Padome piebilst, ka, pat ja apelācijas sūdzības iesniedzējam tiktu atzītas tiesības uz iepriekšēju uzklausīšanu, uzklausīšanas neesamība nevarētu ietekmēt apstrīdētās regulas tiesiskumu, jo apelācijas sūdzības iesniedzējs nav iesniedzis nekādus jaunus pierādījumus.

53. Attiecībā uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā Padome un Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa ir piemērojusi atbilstošo kontroles apjomu, kā arī adekvātu atkārtotas pārbaudes kritēriju saskaņā ar tās judikatūru lietās *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome [46] un *Melli Bank*/Padome [47], vienlaikus un pamatoti atzīstot plašu Padomes rīcības brīvību. Tādējādi Vispārējā tiesa ir pareizi lēmusi, ka vienīgi acīmredzama kļūda tiesību piemērošanā no Padomes puses varētu būt pamats tiesību akta atcelšanai. Komisija savā atbildes rakstā uz repliku attīsta līdzīgu argumentu, pat uzskatot, ka replikas sniegšanas stadijā apelācijas sūdzības iesniedzējs ir mēģinājis norādīt jaunu pamatu attiecībā uz Vispārējās tiesas veiktās kontroles apjomu.

54. Turklāt Padome un Komisija noliedz, ka pastāvētu pienākums individuāli paziņot apstrīdētos pasākumus, jo apelācijas sūdzības iesniedzējs ir ticis iekļauts sarakstos kā valdības locekļu vai ar tiem saistīto personu ģimenes loceklis.

43 — Iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Kadi* (326. punkts).

44 — 2008. gada 4. decembra spriedums lietā T-284/08 (Krājums, II-3487. lpp., 74. punkts).

45 — 2010. gada 30. septembra spriedums lietā T-85/09 *Kadi*/Komisija (Krājums, II-5177. lpp.). Šeit apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda uz minētā sprieduma 123., 125. un 126., kā arī 129.–142. punktu.

46 — 2006. gada 12. decembra spriedums lietā T-228/02 (Krājums, II-4665. lpp., 159. punkts).

47 — Iepriekš 40. zemsvītras piezīmē minētais spriedums.

2) Analīze

a) Par iepriekšējo jautājumu attiecībā uz neiespējamību atsaukties uz tiesībām uz aizstāvību

55. No pārsūdzētā sprieduma 120.–123. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa ļoti skaidri ir nošķīrusi lietu, kurā tika pasludināts spriedums *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome [48], un šo lietu, secinot, ka judikatūra lietā *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome ir attiecināma vienīgi uz sankciju režīmiem, kas ir noteikti pret personām, pamatojoties uz viņu iesaisti teroristiskās darbībās. Taču konkrētajā gadījumā ierobežojošie pasākumi attiecas uz trešo valsti un tie ir noteikti ar regulu – vispārpiemērojamu tiesību aktu. Tādējādi apstrīdētajā regulā norādītās personas tajā ir iekļautas, nevis pamatojoties uz viņu rīcību, bet gan viņu piederību vispārējai kategorijai, kas Vispārējās tiesas ieskatā konkrētajā gadījumā ir ietilpšana "svarīgu Mjanmas uzņēmumu vadītāju ģimenes locekļu kategorijā" [49]. Tādēļ neesot iespējams secināt, ka pret apelācijas sūdzības iesniedzēju ir uzsākta procedūra iepriekš minētās judikatūras nozīmē [50]. Līdz ar to tiesības uz aizstāvību neesot piemērojamas personām, kuras ir iekļautas tādas regulas pielikumā, ar kuru tiek noteikts sankciju režīms pret trešo valsti [51].

56. Es absolūti nepiekrītu šādai pieejai.

57. Pirmkārt, mani nepārliecina Vispārējās tiesas veiktā nošķiršana starp sankciju režīmu, kuri attiecas uz personām, kuras ir iesaistītas teroristiskās darbībās, tiesiskajām sekām un to sankciju režīmu, kuri attiecas uz trešajām valstīm, tiesiskajām sekām. Ir gluži skaidrs, ka apstrīdētā regula ir vērsta pret Birmas režīmu. Tādējādi būtu tīra fikcija uzskatīt, ka, tā kā minētā regula attiecas uz trešo *valsti*, uz to neattiecas nekādas ar individuālajām tiesībām saistītas un eventuāli izvirzītas prasības. Lai ierobežojošie pasākumi skartu konkrēto trešo valsti, tiem ir jābūt vērstiem pret šo valsti iemiesojošiem vai tai kalpojošiem starpniekiem. Šim nolūkam Padomei ir plaša rīcības brīvība tādu personu, vienību un struktūru noteikšanā, uz kurām būtu jāattiecina šādi pasākumi, un man šķiet, ka šādas pilnvaras ir pielīdzināmas tām, kas Padomei ir atzītas cīņas pret terorismu ietvaros. Jāatzīst, ka es nezinu, ar kādām juridiskām konstrukcijām varētu izskaidrot, ka personu, kuras tiek turētas aizdomās par dalību teroristiskās darbībās, individuālās tiesības tiek aizsargātas vairāk nekā to personu tiesības, kuras tiek turētas aizdomās par sadarbību ar autoritāru režīmu, pret kuru Savienība vēlas cīnīties.

58. Turklāt ar valdošo režīmu uzturētās faktiskās "saiknes" vērtējums – kas ir reāls ierobežojošo pasākumu objekts – attiecībā uz ikvienu personu, kura ir iekļauta to personu sarakstā, kuru līdzekļi ir jāiesaldē, ir jāveic autonomi un saistībā ar jautājumu par to, vai minētās personas var atsaukties uz tiesībām uz aizstāvību. Pat ja Tiesa lemtu, ka EKL 60. un 301. pants ir pietiekams apstrīdētās regulas juridiskais pamats, tai tomēr būtu jāsecina, ka starp apelācijas sūdzības iesniedzēju un Birmas režīmu pastāvošā saikne nav pietiekama, lai atbrīvotu Padomi no pienākuma ievērot viņa tiesības uz aizstāvību, kā es to jau ierosināju citā kontekstā [52]. Konkrētajā gadījumā, jo vairāk notiek attālināšanās no varas un lēmumus pieņemošā centra, jo vairāk atslābst faktiski pastāvošā saikne ar valdošo režīmu un jo lielāku svaru iegūst tiesības uz aizstāvību.

59. Otrkārt, kāda ietekme uz šo starpsecinājumu ir tiesību akta raksturam?

60. Jautājumu par regulas, ar kuru tiek īstenots sankciju režīms pret trešo valsti un šim nolūkam noteikti ierobežojoši pasākumi, kuri tiek attiecināti pret pielikumā iekļautām fiziskām un juridiskām

48 — Iepriekš 46. zemsvītras piezīmē minētais spriedums.

49 — Pārsūdzētā sprieduma 122. punkts.

50 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome (91. punkts).

51 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 123. punktu.

52 — Skat. 67. punktu manis sniegtajos secinājumos lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Bank Melli Iran*/Padome (minēts iepriekš 28. zemsvītras piezīmē).

personām, Tiesa, šķiet, jau ir aplūkojusi spriedumā lietā *Bank Melli Iran*/Padome [53], kuras gadījumā tika nospriests, ka šādas regulas pielikumam ir tādas pašas sekas kā pašai regulai [54]. Attiecīgi, Vispārējās tiesas argumentācija pārsūdzētā sprieduma 123. un nākamajos punktos var šķist juridiski pamatota, jo, lai atteiktu apelācijas sūdzības iesniedzējam atzīt tiesības uz aizstāvību, Vispārējā tiesa savu analīzi ir balstījusi uz apstrīdētā tiesību akta reglamentējošo raksturu.

61. Tomēr šādā novērtējumā nav ņemta vērā ievērojama Tiesas judikatūras daļa ierobežojošo pasākumu jomā. Pat ja uzskatītu, ka apstrīdētajai regulai ir tikai viena veida juridiskā kvalifikācija, no šīs judikatūras izriet, ka tas nevar kavēt tiesību uz aizstāvību atzīšanu. Tā jau sprieduma apvienotajās lietās *Kadi* centrā bija jautājums par regulas tiesiskumu, kas tomēr Tiesu nekavēja lemt, ka, "ievērojot konkrētos apstākļus, kas saistīti ar prasītāju iekļaušanu personu [..] sarakstā, kas atrodas [attiecīgās] regulas I pielikumā, ir jānospriež, ka tiesības uz aizstāvību, īpaši tiesības tikt uzklausītam un tiesības uz efektīvu pārbaudi tiesā, acīmredzami nav ievērotas" [55]. Šāda atzīšana ir nepieciešama, lai šajos sarakstos iekļautajām fiziskajām un juridiskajām personām nodrošinātu garantiju, tostarp procesuālo garantiju, minimumu [56] neatkarīgi no iekļaušanas sarakstos pamatojuma – ar terorismu saistītas darbības vai no starptautiskā viedokļa nosodāmas valsts politikas, un lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzības tiesā principa ievērošanu [57].

62. Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 123. punktā ietvertais secinājums, ka tiesības uz aizstāvību apelācijas sūdzības iesniedzējam nav piemērojamas, pats par sevi ir uzskatāms par kļūdu tiesību piemērošanā. Tomēr, tā kā Vispārējā tiesa ir veikusi padziļinātu analīzi, to attiecinot arī uz jautājumu, vai apelācijas sūdzības iesniedzējam ir jānodrošina iepriekšēja faktisko un tiesisko apstākļu norādīšana un iepriekšēja uzklausīšana, minētais secinājums pats par sevi nav kļūda tiesību piemērošanā, kas varētu būt pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai. Līdz ar to ir jāturpina citu pamata daļu pārbaude.

b) Par iespējamo tiesību uz iepriekšēju pamatojuma norādīšanu un tiesību uz iepriekšēju uzklausīšanu pārkāpumu (trešā pamata pirmā daļa)

63. Attiecībā uz iepriekšēju pamatojuma norādīšanu Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 124.–126. punktā ir lēmusi, ka pirms apstrīdētās regulas pieņemšanas atbilstošie faktiskie un tiesiskie apstākļi apelācijas sūdzības iesniedzējam bija zināmi un ka pirms minētās regulas pieņemšanas šos apstākļus no jauna norādīt nebija nepieciešams. Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa ir piešķīrusi lielu nozīmi faktam, ka ierobežojošie pasākumi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju tiek attiecināti kopš 2003. gada un ka apstrīdētā regula ir balstīta uz kopējām nostājām, kurās pašās ir norādīti "visi faktiskie un tiesību [tiesiskie] apstākļi, kas pamato attiecīgo ierobežojošo pasākumu veikšanu [noteikšanu] un saglabāšanu" [58].

64. Es tomēr konstatēju, ka, lai gan kopējās nostājās un apstrīdētajā regulā, ar kuru tās tiek īstenotas, tiek izcelti iemesli, kas pamato sankciju politikas īstenošanu pret Mjanmas Savienību, tādējādi pietiekamā mērā liecinot par satraucošu valsts īstenotu politiku, apelācijas sūdzības iesniedzēja individuālajā gadījumā tas ir citādi. Gan no lietas materiāliem, gan arī no Vispārējās tiesas sprieduma izriet, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam nekad nav tikuši darīti zināmi konkrētie iemesli, kas pamato viņa paša atrašanos sarakstā. No apstrīdēto regulu un kopējo nostāju teksta apelācijas sūdzības iesniedzējs saprot vienīgi to, ka viņš nolūkā izdarīt spiedienu uz trešo valsti pats personīgi ir iekļauts sarakstā vienīgi kā sava tēva dēls. Kopš 2003. gada nav norādīts neviens fakts, kas liecinātu, ka viņš pats gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas. Turklāt kopš 2003. gada Padome nav

53 — 2011. gada 16. novembra spriedums lietā C-548/09 P (Krājums, I-0000. lpp.).

54 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Bank Melli Iran*/Padome (45., 46. un 51. punkts).

55 — Iepriekš minētais spriedums (334. punkts).

56 — Turpat, 42. punkts.

57 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Bank Melli Iran*/Padome (47. punkts).

58 — Pārsūdzētā sprieduma 124. punkts.

norādījusi, ka tā apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanu sarakstos pamato ar prezumpciju, saskaņā ar kuru tiek uzskatīts, ka tādas personas, kura gūst labumu no Birmas valdības ekonomikas politikas, ģimenes locekļi paši gūst labumu no minētās politikas, ja vien viņi nepierāda pretējo. Kā ir norādījusi Vispārējā tiesa, Padome, protams, ir paskaidrojusi iemeslus, kuru dēļ tā ierobežojošos pasākumus ir attiecinājusi arī uz personām, kuras gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas [59]. Tomēr tādi paskaidrojumi nekad nav tikuši sniegti attiecībā uz viņu ģimenes locekļiem [60]. Tādējādi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 126. punktā ir kļūdaini lēmusi, ka "šajā lietā būtiskie tiesiskie un faktiskie apstākļi apelācijas sūdzības iesniedzējam bija zināmi pirms tam, kad Padome pieņēma apstrīdēto regulu".

65. Analīzi šajā punktā es pabeigšu, atgādinot, ka tiesiskais regulējums, kas aptver personas pirmreizēju iekļaušanu tādā sarakstā, kā apstrīdētās regulas VI pielikumā ietvertais, principā minētajai personai ir nelabvēlīgāks par to, kas attiecas uz personas atkārtotu iekļaušanu sarakstā, kad ierobežojošo pasākumu efektivitātes apsvērumi zināmā mērā var pamatot to, ka tiesības uz aizstāvību netiek piemērotas pilnībā, vismaz pirmstiesas procedūras laikā [61]. Nevar izslēgt, ka šie apsvērumi joprojām turpina būt nozīmīgi arī minēto pasākumu atjaunošanas gadījumā. Taču tad Savienības tiesai ir jāraugās, lai attiecīgā gadījumā šie īpašie apstākļi, kas pamato to, ka pirmreizējās iekļaušanas laikā ir tikušas ierobežotas sarakstos iekļauto personu tiesības uz aizstāvību, tiktu norādīti arī ierobežojošo pasākumu atjaunošanas laikā. Tām arī ir jālīdzsvaro Savienības sasniedzamais mērķis un neiespējamība pakļaut iestādes pārāk smagiem procesuāliem ierobežojumiem, kad pastāvētu risks paralizēt to rīcību, no vienas puses, un nepieciešamība nodrošināt lietas dalībniekam procesuālās tiesības pietiekamā apjomā, no otras puses. Jākonstatē, ka Vispārējā tiesa vispār nav veikusi tādu līdzsvarošanu, lai gan tā izskatīja lietu par fizisku personu, kura nav nedz Birmas valsts vadītājs, nedz arī Birmas valsts vadītāja ģimenes loceklis, bet gan vienīgi tādas personas, kura gūst labumu no šo vadītāju īstenotās ekonomikas politikas, dēls.

66. Attiecībā uz tiesībām uz iepriekšēju uzklausīšanu var tikt ieņemta tāda pati nostāja, kāda ir attīstīta saistībā ar iepriekšējas pamatojuma norādīšanas pienākumu. Kaut gan Tiesa spriedumā apvienotajās lietās *Kadi* lēma, ka, "runājot par tiesībām uz aizstāvību, it īpaši tiesībām tikt uzklausītam, attiecībā uz tādiem ierobežojošiem pasākumiem kā tie, ko paredz apstrīdētā regula, Kopienu iestādēm nav pieprasāms, lai tās pirms personas [..] iekļaušanas [..] sarakstā paziņotu minēto pamatojumu" [62], un ka "sakarā ar iemesliem, kas ir arī saistīti ar apstrīdētās regulas mērķi un tajā paredzēto pasākumu efektivitāti, Kopienu iestādēm nav arī pienākuma uzklausīt prasītājus pirms to sākotnējās iekļaušanas šīs regulas [..] sarakstā" [63], tās nostāja šķiet skaidri ierobežota ar pirmreizējas iekļaušanas sarakstos gadījumiem. Taču šajā gadījumā runa ir par atkārtotu iekļaušanu sarakstā.

67. Vispārējās tiesas analīze pārsūdzētā sprieduma 127.–133. punktā ir balstīta vispārējā pieejā. Vispārējā tiesa ir pārbaudījusi, vai kopš 2003. gada – brīža, kad uz apelācijas sūdzības iesniedzēju ierobežojošie pasākumi tika attiecināti pirmo reizi, – apelācijas sūdzības iesniedzējs patiesi varēja paust savu viedokli, un ir secinājusi, ka saskaņā ar Savienības tā laika likumdošanas procesu viņam vairākos gadījumos esot bijis iespējams paust savu viedokli pēc savas iniciatīvas [64].

68. Tāda pieeja man nešķiet pilnīgi apmierinoša divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējam tiek uzlikts pienākums norādīt savu viedokli Padomei pēc savas iniciatīvas. Otrkārt, ar šādu pieeju netiek noskaidrots, vai pašas apstrīdētās regulas pieņemšanas procedūrā bija jābūt paredzētai iepriekšējai uzklausīšanai. Uz apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentu, ka Padomei esot

59 — Pārsūdzētā sprieduma 125. punkts.

60 — Skat. Kopējās nostājas 2006/318 preambulas ceturto apsvērumu. Turklāt apstrīdētajā regulā nav nekādu norāžu, kas precizētu, ka jāiesaldē arī ģimenes locekļu līdzekļi.

61 — Iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Kadi* (339. un 340. punkts).

62 — Turpat, 338. punkts.

63 — Turpat, 341. punkts.

64 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 129.–131. punktu.

bijis jāuzaicina viņu paust savu viedokli pirms apstrīdētās regulas pieņemšanas, Vispārējā tiesa atbild, ka minētais apelācijas sūdzības iesniedzējs varēja paust savu viedokli Padomē pirms apstrīdētās regulas pieņemšanas saskaņā ar tā laika likumdošanas procesu, tas ir, vairākkārtējos kopējo nostāju pārskatīšanas un atjaunošanas gadījumos.

69. Vispārējās tiesas pamatojums ir balstīts uz diviem ļoti hipotētiskiem pamatiem. Lai gan tā atzīst, ka Padome esot varējusi efektīvi ņemt vērā tiešu apelācijas sūdzības iesniedzēja iejaukšanos Kopējās nostājas 2006/318 pārskatīšanas ietvaros[65], Vispārējā tiesa neatbild uz jautājumu, vai gadījumā, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs šo iespēju nav izmantojis, tas, neskatoties ne uz ko, nozīmē, ka Padome ir atbrīvota no pienākuma organizēt iepriekšēju uzklausīšanu, ja tiek pieņemta regula, ar kuru, ciktāl tas attiecas uz Kopienu, minētā kopējā nostāja tiek īstenota.

70. Visbeidzot, Vispārējā tiesa arī secināja, ka, pat ja apelācijas sūdzības iesniedzējam tiktu atzītas tiesības uz iepriekšēju uzklausīšanu, tas saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nekādi neietekmētu apstrīdētās regulas tiesiskumu, jo uzklausīšanas organizēšana nebūtu varējusi novest pie atšķirīga rezultāta[66]. Lai nonāktu pie tāda secinājuma, Vispārējā tiesa tostarp pamatojas uz faktu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs nav apstrīdējis ne politisko situāciju Birmā, ne sava tēva lomu, nedz arī savas ģimeniskās saites ar šo pēdējo. Viņš arī nav pierādījis, ka viņš būtu nošķīries no sava tēva, kas pierādītu, ka "tēva [kā svarīga uzņēmuma vadītāja] amats viņam vairs nerada nekādu labumu"[67].

71. Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzējam iepriekš nav tikuši darīti zināmi iemesli, kas bija pamatā tieši viņa iekļaušanai sarakstā, manā ieskatā pēc apstrīdētās regulas pieņemšanas apelācijas sūdzības iesniedzējam nevar pārmest, ka viņš nav izvirzījis argumentus, kurus viņam vajadzēja norādīt, lai no tā secinātu, ka iepriekšējās uzklausīšanas neesamība nekādi nav ietekmējusi tiesību akta tiesiskumu. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējam ir faktiski neiespējami apstrīdēt ģimenisko saikni, kas viņu vieno ar tēvu, jo filiācija, izņemot retus gadījumus, ir nemainīgs un noturīgs fakts.

72. Ir tiesa, ka pēc 2008. gada 11. marta paziņojuma publicēšanas apelācijas sūdzības iesniedzējs pēc savas iniciatīvas ir lūdzis Padomi nosaukt iemeslus viņa iekļaušanai sarakstā. Savā vēstulē, joprojām interesējoties par specifiskajiem iemesliem viņa iekļaušanai sarakstā, apelācijas sūdzības iesniedzējs norāda faktu, ka viņš ir bijis dalībnieks divās viņa tēva vadītajās sabiedrībās vienīgi laikā no 2005. līdz 2007. gadam un ka līdz ar to viņš tāds vairs nebija gadā, kurā tika pieņemta apstrīdētā regula. Savā atbildē Padome nav vēlējusies ņemt vērā šo acīmredzami jauno apstākli un ir atstājusi apelācijas sūdzības iesniedzēju sarakstā. Ir skaidrs, ka tas norāda uz Padomes vienas pašas rīcības brīvību. Vienīgi Vispārējā tiesa šos apstākļus izmanto, lai secinātu, ka tas, pat tādā gadījumā, ja iepriekšēja uzklausīšana būtu tikusi organizēta, labi pierāda, ka tāda rīcība nebūtu mainījusi Padomes nostāju. Es tomēr tiecos pievienoties apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzītajam argumentam tiesas sēdē, kuras laikā viņš savu situāciju aprakstīja kā tāda indivīda situāciju, kuram nav nekādu citu iespēju kā vien pašam pieņemt iemeslus, kas ir bijuši pamatā viņa iekļaušanai sarakstā, lai tad pats tos tālāk paziņotu Padomei un lai galu galā mēģinātu šo pēdējo pārliecināt svītrot viņa vārdu no saraksta. Citiem vārdiem, apelācijas sūdzības iesniedzējam nevar pārmest, ka viņš pat *a posteriori* nav centies atspēkot prezumpciju, kas ir bijusi pamatā viņa iekļaušanai sarakstā, jo minētā prezumpcija viņam nekad faktiski nav tikusi darīta zināma. Šādos apstākļos Vispārējai tiesai tehniski nav iespējams atzīt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja iepriekšējas uzklausīšanas eventuālā neesamība katrā ziņā nekādi neietekmētu apstrīdētās regulas tiesiskumu, lai gan ir skaidrs, ka, iztrūkstot ticamu iemeslu viņa iekļaušanai sarakstā norādīšanai, viņš faktiski nekad nav varējis patiesi paust savu viedokli[68].

73. Visu iepriekš norādīto iemeslu dēļ trešā pamata pirmā daļa man šķiet pamatota.

65 — Turpat, 131. punkts.

66 — Turpat, 132. punkts.

67 — Turpat.

68 — Pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome (162. punkts).

c) Par iespējamo tiesību uz tiesību efektīvu aizsardzību tiesā pārkāpumu (trešā pamata otrā daļa)

74. Apelācijas sūdzības iesniedzējs pārmet Vispārējai tiesai, ka tā saistībā ar ierobežojošo pasākumu tiesiskuma kontroli nav piemērojusi adekvātu tiesas kontroles līmeni. Komisijas arguments, ar kuru tiek apšaubīta pieņemamība, nevar tikt akceptēts, jo apelācijas sūdzības iesniedzējs savā apelācijas sūdzībā tieši ir norādījis jautājumu par tiesas kontroles apjomu, norādot uz savu tiesību uz tiesību efektīvu aizsardzību tiesā pārkāpumu.

75. Pēc būtības pārsūdzētā sprieduma 144. punktā Vispārējā tiesa ir lēmusi, ka Padomei ir atzīstama plaša rīcības brīvība attiecībā uz vērā ņemamajiem apstākļiem gadījumos, kad tā, pamatojoties uz EKL 60. un 301. pantu, lemj par ekonomiskām sankcijām, un ka līdz ar to tiesa nevar "ar savu vērtējumu tiem pierādījumiem, faktiem un apstākļiem, kas pamato tādu pasākumu veikšanu, aizstāt Padomes vērtējumu, Vispārējās tiesas pārbaudei par lēmumu par līdzekļu iesaldēšanu likumību jāattiecas tikai uz procedūras [procesuālo tiesību normu] un pamatojuma noteikumu ievērošanas pārbaudi, uz faktu materiālo precizitāti, kā arī uz to, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā un pilnvaru nepareiza izmantošana".

76. Vispirms norādu, ka šajā punktā Vispārējā tiesa runā par "lēmumu" par līdzekļu iesaldēšanu, tādējādi, šķiet, otrajā plānā atbīdot apstrīdētā tiesību akta vispārējo piemērojamību, uz kuru tā tik ļoti ir uzstājusi, pārbaudot juridisko pamatu, un ka tā nav vilcinājusies pastiprināt šo nostāju, norādot uz Vispārējās tiesas izveidoto judikatūru cīņas pret terorismu jomā, bet vienlaikus citās pārsūdzētā sprieduma vietās Vispārējā tiesa tomēr šķiet veidojam skaidru dalījumu starp tiem ierobežojošajiem pasākumiem, kas ir noteikti cīņas pret terorismu ietvaros, un tiem, kas ir noteikti pret trešām valstīm. Tādējādi pārsūdzētajā spriedumā ir novērojamas vairākas iekšējas pretrunas, kuras atklājas tā 144. punktā.

77. Atgriežoties pie jautājuma par tiesas kontroles apjomu, ir taisnība, ka Vispārējās tiesas judikatūra šajā jomā ir svārstīga. Tās pārsūdzētajā spriedumā ietvertā nostāja ir tieši aizgūta no 159. punkta spriedumā lietā *Organisation des Modjahedines du Peuple d'Iran*/Padome. Tomēr dažus punktus iepriekš šajā pašā spriedumā Vispārējā tiesa ir nostiprinājusi pilnīgākas kontroles principu [69]. Katrā ziņā Vispārējā tiesa ir attīstījusi ļoti skaidru pēctecīgu judikatūru par labu pilnīgai kontrolei spriedumā lietā *People's Mojahedin Organization of Iran*/Padome [70], spriedumos lietās *Melli Bank*/Padome un *Bank Melli Iran*/Padome [71] un, visbeidzot, spriedumā lietā *Kadi*/Komisija, kad Tiesa to atdeva otrreizējai izskatīšanai Vispārējā tiesā [72].

78. Manā ieskatā, protams, vislielākā nozīme šajā lietā ir spriedumiem lietās *Melli Bank*/Padome un *Bank Melli Iran*/Padome, jo tajos ir runa par ierobežojošiem pasākumiem, kas ir noteikti saistībā ar sankciju režīmu pret trešo valsti. Abos šajos spriedumos Vispārējā tiesa secināja, ka ir jānodala tiesiskais regulējums, kurā ir fiksēti ierobežojošos pasākumus definējošie vispārējie noteikumi, kuriem ir jāpiemēro ierobežota tiesas kontrole, lai nemazinātu Padomei šajā jomā tradicionāli atzīto plašo rīcības brīvību, no vienas puses, un saraksti, kuros ir uzskaitītas personas, uz kurām konkrēti attiecas ierobežojošie pasākumi, kuri savukārt ir pakļauti pilnīgai tiesas kontrolei, no otras puses.

79. Šī nostāja šķiet esam pilnīgā saskaņā ar Tiesas judikatūru. Protams, Tiesai nekad vēl nav bijis jālemj par tiesas kontroles apjomu attiecībā uz tādiem ierobežojošiem pasākumiem kā šajā apelācijas sūdzībā. To ievērojot, es jau esmu teicis, ka cīņas pret terorismu jomā izveidotā judikatūra *mutatis mutandis* var tikt piemērota arī sankciju režīma pret trešo valsti ietvaros. Taču es norādu, ka kopš sprieduma

69 — Skat. sprieduma 154. punktu.

70 — Iepriekš minētais spriedums (74. un 75. punkts).

71 — Attiecīgi 2009. gada 9. jūlija spriedums iepriekš minētajās apvienotajās lietās *Melli Bank*/Padome (45. un 46. punkts) un 2009. gada 14. oktobra spriedums iepriekš minētajā lietā *Bank Melli Iran*/Padome (36. un 37. punkts).

72 — Iepriekš minētais spriedums (126., 132.–135. punkts). Plašu Vispārējās tiesas judikatūru šajā jomā skat. minētā sprieduma 139. un nākamajos punktos.

apvienotajās lietās *Kadi*[73] Tiesa ir rekomendējusi ierobežojošo pasākumu pilnīgu kontroli un šo nostāju tā viennozīmīgi ir atkārtojusi spriedumā lietā *E* un *F*, lemjot, ka "pamatojuma neesamība minētajai iekļaušanai [sarakstā] neļauj veikt pienācīgu pārbaudi tiesā par tās likumību pēc būtības, tostarp, lai pārbaudītu faktus, kā arī pierādījumus un informāciju, kas norādīta tās pamatojumam. Tomēr [..] iespēja veikt šādu pārbaudi ir obligāta [nepieciešama], lai nodrošinātu taisnīgu līdzsvaru starp prasībām apkarot starptautisko terorismu un aizsargāt pamata tiesības un brīvības [pamattiesības un pamatbrīvības]"[74]. Vēl pavisam nesen Tiesai bija jāpieņem galīgais lēmums šajā sakarā[75].

80. Tiesas kontroles apjoma noskaidrošanā svarīgs ir ne tik daudz ierobežojošo pasākumu noteikšanas konteksts – kā, piemēram, cīņa pret terorismu –, bet gan minēto pasākumu ievērojamā ietekme uz sarakstos iekļauto personu, kuras nenoliedzami tiek spēcīgi ietekmētas, individuālajiem gadījumiem.

81. Tādējādi es ierosinu Tiesai šīs apelācijas sūdzības ietvaros atzīt tādu pašu līmeni prasībām attiecībā uz tiesas kontroles apjoma noteikšanu, kāds Savienības tiesām ir jāpiemēro tādu ierobežojošu pasākumu gadījumos, kas attiecas uz fiziskajām personām, kuras nav vadītāji pret trešo valsti noteikta sankciju režīma ietvaros, vienlaikus tomēr atzīstot plašu Padomes rīcības brīvību, vērtējot šo pasākumu īstenošanas pamatotību un noteikumus.

82. Tādējādi no pārsūdzētā sprieduma 144. un 145. punkta acīmredzami izriet, ka Vispārējā tiesa, vienīgi pārliecinoties, ka ir ticis ievērots pienākums norādīt pamatojumu, bet nekad konkrēti nepārbaudot, vai pastāv pierādījumi, kas pamato Padomes apgalvojumus, ka apelācijas sūdzībās iesniedzējs faktiski gūst labumu no Birmas režīma ekonomikas politikas, nav piemērojusi adekvātu tiesas kontroles līmeni.

83. Tā kā pārsūdzētajā spriedumā ir vēl viena kļūda tiesību piemērošanā, trešā pamata otrā daļa ir jāatzīst par pamatotu.

d) Par jautājumu par paziņošanu (trešā pamata trešā daļa)

84. Attiecībā uz fakta, vai apstrīdētā regula apelācijas sūdzības iesniedzējam bija jāpaziņo individuāli, noskaidrošanu man ir nopietnas šaubas par šā jautājuma pieņemamību. Nevienā no Vispārējā tiesā izvirzītajiem pamatiem nebija apstrīdēts, ka Padome apstrīdēto lēmumu nav paziņojusi individuāli. Līdz ar to Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā šo pamatu nav vērtējusi tieši tāpēc, ka tas nebija norādīts. Tādējādi, pat pieņemot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam apelācijas tiesvedībā būtu bijis nodoms izvirzīt šo jautājumu, viņa sniegtā argumentācija katrā ziņā nav vērsta pret pārsūdzēto spriedumu. Tātad šeit ir runa par acīmredzami jaunu apelācijas sūdzības iesniedzēja norādītu pamatu replikas sniegšanas stadijā, atbildot uz Komisijas atbildes rakstu uz apelāciju, kurā tā atkārto argumentus, ko tā ir norādījusi saistībā ar citām apelācijas sūdzībām[76], iepriekš tomēr nepārliecinoties, vai tam ir nozīme šajā lietā, ņemot vērā, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs savā apelācijas sūdzībā vispār nav izvirzījis pamatu vai norādījis argumentus attiecībā uz norādīšanas pienākuma pārkāpumu. Tādējādi diskusija starp lietas dalībniekiem replikā un atbildē uz repliku, un pēc tam tiesas sēdē nedrīkst maldināt Tiesu par tādu argumentu pieņemamību, kuri ir saistīti ar norādīšanu un kuri turklāt ir uzskatāmi par jaunu pamatu attiecībā uz Padomes norādīšanas pienākuma pārkāpumu, kas šajā ziņā ir nepieņemams, jo Tiesas kompetencē ir vienīgi izvērtēt tiesisko risinājumu, kas sniegts saistībā ar pamatiem, kuri ir apspriesti pirmajā instancē[77].

73 — Iepriekš minētais spriedums (326. punkts).

74 — 2010. gada 29. jūnija spriedums lietā C-550/09 (Krājums, I-6213. lpp., 57. punkts).

75 — Skat. 254. un 255. punktu ģenerāladvokātes Šarpstones [*Sharpston*] sniegtajos secinājumos tiesvedībā esošajā lietā C-27/09 P Francija/*People's Mojahedin Organization of Iran*.

76 — Saskaņā ar Komisijas pašas norādīto. Skat. Komisijas atbildes raksta uz apelāciju 41. punktu.

77 — Bagātīgas judikatūras starpā skat. 2007. gada 1. februāra spriedumu lietā C-266/05 P *Sison*/Padome (Krājums, I-1233. lpp., 95. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī 2010. gada 21. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-514/07 P, C-528/07 P un C-532/07 P Zviedrija u.c./*API* un Komisija (Krājums, I-8533. lpp., 126. punkts un tajā minētā judikatūra).

85. Iepriekš norādīto iemeslu dēļ es ierosinu Tiesai pieņemt trešā pamata pirmās divas daļas.

C – *Par otro pamatu – pienākuma norādīt apstrīdētās regulas pamatojumu pārkāpumu*

1) Lietas dalībnieku argumenti

86. Apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka, tā kā Padome fizisko personu iekļaušanu sarakstos veic, norādot personas vārdu, tai esot pienākums norādīt šādas iekļaušanas pamatā esošos īpašos un konkrētos iemeslus. Šāda norādīšana vēl jo vairāk ir svarīga tāpēc, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam nav bijis iespējas tikt uzklausītam iepriekš. Šo pienākumu norādīt katra iekļaušanas gadījuma īpašos un specifiskos iemeslus atzīstot arī pati Padome [78]. Tālāk, pamatojoties uz Vispārējās tiesas judikatūru [79], apelācijas sūdzības iesniedzējs atgādina, ka Padomei ir pienākums norādīt pamatojumu, kas to ir vedinājis secināt, ka konkrēts indivīds vai struktūra ietilpst kādā no kategorijām, kas ir minētas regulā, ar kuru tiek noteikta līdzekļu iesaldēšana. Tāpēc Padomei esot bijis jānorāda precīzi iemesli, kas tai ļāva secināt, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs gūst labumu no valdības ekonomikas politikas. Kā viņa iekļaušanas sarakstā iemesls nav norādīta ne kāda konkrēta viņa izturēšanās, ne fakts, ka viņš ir sava tēva dēls, nedz arī prezumpcija, ka ģimenes locekļi gūst labumu no minētās politikas. Tādēļ Vispārējā tiesa ir kļūdaini lēmusi, ka Padome bija izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu.

87. Savukārt Padome uzskata, ka iemesli apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanai sarakstā ir skaidri norādīti Kopējā nostājā 2003/297, uz kuras pamata apelācijas sūdzības iesniedzēja līdzekļi tika iesaldēti pirmo reizi, kā arī Kopējā nostājā 2006/318, un ka tai nebija jānorāda nekādi citi iemesli, kā vien tas, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs ir sava tēva dēls. Komisijas ieskatā apelācijas sūdzības iesniedzējs vien atkārto Vispārējā tiesā norādītos argumentus, uz kuriem šī pēdējā ir atbildējusi pilnīgi pareizi, piemērojot tradicionālos Vispārējās tiesas un Tiesas judikatūrā noteiktos kritērijus tiesību akta pamatojuma pietiekamības izvērtēšanai. Apelācijas sūdzības iesniedzējs nevar apgalvot, ka viņš nezina kontekstu, kādā apstrīdētā regula tika pieņemta, jo viņš pats šiem pasākumiem ir ticis pakļauts no 2003. gada. Turklāt viņš neņem vērā, ka viņa iekļaušana sarakstā ir pamatota ar pret viņa tēvu noteikto ierobežojošo pasākumu apiešanas risku. Tā kā kopš tā laika nebija notikušas nekādas būtiskas faktisko vai tiesisko apstākļu izmaiņas, Padomei nebija pienākuma tieši atgādināt iemeslus apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanai sarakstā. Katrā ziņā apstrīdētās regulas VI pielikumā ir norādīts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs ir sava tēva dēls, un arī tikai šī viena pamata dēļ viņš varēja tikt iekļauts sarakstā. Tāpēc Padome un Komisija aicina šo pamatu noraidīt.

2) Analīze

88. Kā to pamatoti ir norādījusi Vispārējā tiesa, pienākums norādīt pamatojumu ir paredzēts, lai ieinteresētajai personai sniegtu iespēju iegūt pietiekamu informāciju, lai izvērtētu, vai to skarošais tiesību akts ir pamatots vai arī tam ir kāds trūkums [80]. Tādējādi pārbaude, vai tiesību aktu izdevusī iestāde ir ievērojusi savu pienākumu norādīt pamatojumu, ļauj noskaidrot, vai ieinteresētajai personai ir bijusi iespēja aizstāvēt savas tiesības [81].

89. Šajā sakarā sniegtajā Vispārējās tiesas argumentācijā ir skaidri nodalāmi divi posmi. Pirmkārt, tā ir pārbaudījusi pamatojuma pietiekamību attiecībā uz sankciju režīma noteikšanu pret Mjanmas

78 — Šajā sakarā apelācijas sūdzības iesniedzējs piemin dokumentu Nr. 7697/07, kas datēts ar 2007. gada 3. aprīli, uz kuru viņam pašam ir norādījusi Padome savā atbildes rakstā Vispārējā tiesā.

79 — Iepriekš minētie spriedumi lietās *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran*/Padome un *Melli Bank*/Padome.

80 — Pārsūdzētā sprieduma 94. punkts un tajā minētā judikatūra.

81 — 1983. gada 17. marta spriedums lietā 294/81 *Control Data Belgium*/Komisija (*Recueil*, 911. lpp., 14. punkts).

Savienību [82]; otrkārt, tā ir pārliecinājusies, ka arī pret apelācijas sūdzības iesniedzēju noteiktie ierobežojošie pasākumi bija pietiekami pamatoti [83]. Tā kā secinājums, pie kura, vērtējot sankciju režīma vispārējo pamatojumu, ir nonākusi Vispārējā tiesa, tikpat kā nav apstrīdams, pie tā es neatgriezīšos.

90. Citādi ir ar vērtējumu, ko Vispārējā tiesa ir sniegusi par ierobežojošajiem pasākumiem, kas noteikti pret apelācijas sūdzības iesniedzēju. Padomei skaidri un viennozīmīgi būtu bijis jānorāda pamatojums, kas to vedināja iekļaut apelācijas sūdzības iesniedzēja vārdu pielikumā, kurā ir uzskaitītas "personas, kuras gūst labumu no valdības ekonomikas politikas", lai apelācijas sūdzības iesniedzējs varētu uzzināt pasākuma attaisnojumus un aizstāvēt savas tiesības. Padomei esošais pienākums norādīt pamatojumu ierobežojošo pasākumu gadījumā arī tiek noteikts, ņemot vērā efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu, kura nodrošināšana ir jāveicina, pamatojot tiesību aktu. Tādējādi Vispārējai tiesai savukārt bija jānosaka, vai apelācijas sūdzības iesniedzējs patiešām varēja saprast pret viņu vērstos pārmetumus un novērtēt pret viņu noteikto ierobežojošo pasākumu pamatotību [84].

91. Jau pašā apstrīdētās regulas VI pielikuma J1c punkta tekstā papildus apelācijas sūdzības iesniedzēja identitātei ir norādīts viņa dzimums, dzimšanas datums un viņa filiācija no tēva puses. Turklāt apstrīdētajā regulā vispār nav pieminēta prezumpcija, ka to personu, kuras gūst labumu no Birmas valdības ekonomikas politikas, ģimenes locekļi paši gūst labumu no minētās politikas.

92. Mani nepārliecina Vispārējās tiesas argumentācija, ka Padome esot izpildījusi savu pienākumu norādīt 2008. gadā pieņemtās apstrīdētās regulas pamatojumu, jo 2003. gadā kopējā nostājā, uz kuras pamata apelācijas sūdzības iesniedzējs pirmo reizi tika iekļauts sarakstos, tā esot norādījusi iemeslus, kas to piespieda attiecināt līdzekļu iesaldēšanu arī uz ģimenes locekļiem [85]. Pirmkārt, Kopējās nostājas 2003/297, uz kuru Vispārējā tiesa ir balstījusi savu pamatojumu, preambulas trešajā apsvērumā ir vienīgi norādīts fakts, ka ierobežojošo pasākumu piemērošanas joma tiek attiecināta uz personām, kuras gūst labumu no Birmas valdības politikas, kā arī viņu ģimenēm, nesniedzot paskaidrojumus par šādu paplašināšanu attiecībā uz ģimenes locekļiem. Otrkārt, vienīgi uz šā pamata nevar atzīt, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs, kuram tajā laikā bija 16 gadu, varēja aizstāvēt savas tiesības un ka šis faktiskais stāvoklis ilga līdz apstrīdētās regulas pieņemšanai, lai gan apelācijas sūdzības iesniedzējs ir ierakstīts pielikumā, kura nosaukums ļauj saprast, ka viņa iekļaušanas sarakstā iemesls ir tieši fakts, ka viņš gūst labumu no Birmas valdības ekonomikas politikas [86]. Fakts, ka minētajā sarakstā nav tikuši iekļauti visi Tai Za ģimenes locekļi, mani vedina uzskatīt, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs diez vai varēja secināt, ka pamats viņa iekļaušanai sarakstā bija un joprojām ir viņa ģimeniskā piederība. Sākotnējā kopējā nostājā ietvertajos un vēlākajās kopējās nostājās pārņemtajos paziņojumos, it īpaši tajā, ar kuru ir īstenotā apstrīdētā regula, vienīgi ir pausts, ka ir jāiesaldē personu, kuras gūst labumu, ģimenes locekļu līdzekļi [87]. Vienkāršs šāda veida apgalvojums nevar tikt uzskatīts par pamatojumu tiktāl, ciktāl joprojām nav sniegts pats šo personu līdzekļu iesaldēšanas pamatojums. No tā secināms, ka Vispārējai tiesai, kā es to atgādināju pirmīt, vajadzēja *ex nihilo* izveidot prezumpciju, kas ļautu *a posteriori* izskaidrot iemeslus, kas bija pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanai sarakstā.

93. Taču pat šī prezumpcija nav viennozīmīga. Pirmkārt, Vispārējā tiesa apstiprina, ka līdzekļu iesaldēšanas pasākumu attiecināšana arī uz ģimenes locekļiem ir pamatota ar to, ka var pieņemt, ka viņi paši gūst labumu no Birmas valdības ekonomikas politikas. Turklāt Vispārējā tiesa ir secinājusi, ka Padome bija pietiekami precizējusi labuma gūšanas, ko "[apelācijas sūdzības iesniedzējs] vai viņa tēvs

82 — Pārsūdzētā sprieduma 99. un nākamie punkti.

83 — Pārsūdzētā sprieduma 103. un nākamie punkti.

84 — Pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Bank Melli Iran*/Padome (87. punkts).

85 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 104. punktu.

86 — Regulas Nr. 353/2008 pieņemšana, ar kuru tika pievienota norāde uz citām ar režīmu saistītām personām (skat. šo secinājumu 13. punktu), neuzlaboja apelācijas sūdzības iesniedzēja stāvokli šajā sakarā.

87 — Tostarp skat. Kopējās nostājas 2006/318 preambulas ceturto apsvērumu.

esot guvuši no [minētās] politikas"[88], raksturu, secinot, ka tēvs guva labumu, pildot savas izpilddirektora funkcijas. Otrkārt, tieši izvērtējot pamatojuma pietiekamību, Vispārējā tiesa secināja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs nevarēja izlikties nezinām viņa iekļaušanas sarakstā iemeslus, jo savos tiesā iesniegtajos dokumentos viņš bija norādījis, ka "var būt risks, ka viņa tēvs apiet līdzekļu iesaldēšanu, iespējams, pārskaitot naudas līdzekļus citiem viņa ģimenes locekļiem"[89].

94. Tādējādi Vispārējās tiesas izvēlētā apstrīdētās regulas galēji dinamiskā interpretācija nenovērš nekādas šaubas par apelācijas sūdzības iesniedzēja iekļaušanas sarakstā patieso pamatojumu, jo saskaņā ar Vispārējās tiesas sniegto argumentāciju pārsūdzētā sprieduma 106. un 107. punktā nav iespējams apgalvot, ka sniegtais pamatojums skaidri un viennozīmīgi atklāj Padomes argumentāciju brīdī, kad tā veica minēto iekļaušanu sarakstā.

95. Šī iekšējā pretruna, pārbaudot pamatu, kurā bija norādīts uz pienākuma norādīt pamatojumu neievērošanu, galu galā pārsūdzētajā spriedumā rada pretēju iedarbību tai, kādu ir vēlējusies panākt Vispārējā tiesa, jo tā liecina par grūto situāciju, kādā Padome ir nostādījusi Savienības tiesu, tai veicot apstrīdētās regulas tiesiskuma kontroli. Šādos apstākļos pat varētu šķist, ka minētajai tiesai nav bijis iespējams savu kontroli īstenot pareizi, kaut gan arī tas ir pienākuma norādīt pamatojumu sasniedzamais mērķis.

96. Līdz ar to, pārsūdzētā sprieduma 108. punktā nolemjot, ka Padome bija izpildījusi savu pienākumu norādīt pamatojumu ierobežojošajiem pasākumiem, kas noteikti pret apelācijas sūdzības iesniedzēju, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Tāpēc otrais pamats ir pieņemams.

D – *Par ceturto un pēdējo pamatu – īpašuma tiesību un samērīguma principa pārkāpumu*

1) Lietas dalībnieku argumenti

97. Apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirza divas argumentu virknes. Pirmkārt, attiecībā uz viņu nav ievērotas uz īpašuma tiesībām attiecināmās procesuālās garantijas, jo viņam nav bijusi adekvāta iespēja izskaidrot savu situāciju. Ne Padome, nedz arī Vispārējā tiesa nav norādījušas, kas tieši lietas materiālos pamato nepieciešamību saglabāt pret viņu tik bargus pasākumus, lai gan nekad nav ticis pierādīts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs lielākā mērā kā jebkurš cits Birmas pilsonis būtu guvis labumu no valdošā režīma ekonomikas politikas. Otrkārt, viņš uzskata, ka pret viņu noteiktie ierobežojošie pasākumi, ņemot vērā to vispārējo piemērošanu un ilgumu, ir ievērojams viņa īpašuma tiesību ierobežojums. Šajā sakarā viņš atgādina, ka uz viņu šie pasākumi tiek attiecināti kopš 2003. gada, tas ir, kopš 16 gadu vecuma. Turklāt viņa līdzekļu iesaldēšana izpaužas kā pilnīga iesaldēšana, kas nav ierobežota laikā vai vismaz kvantitatīvi; tāpēc minētie pasākumi apelācijas sūdzības iesniedzēju skar pastāvīgi. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēja īpašuma tiesības ir tikušas nesamērīgi ierobežotas.

98. Savukārt Padome, atgādinot ar apstrīdēto regulu sasniedzamā mērķa nozīmīgumu un apelācijas sūdzības iesniedzējam atstāto iespēju pierādīt, ka viņš ir nošķīries no sava tēva, un tādējādi izbeigt savu īpašuma tiesību īstenošanas aizskārumu, lūdz noraidīt pamatu un pilnībā pievienojas Vispārējās tiesas secinājumam, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja īpašuma tiesību ierobežojums nevar tikt uzskatīts par nesamērīgu vai neadekvātu. Tāpēc Padomes ieskatā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju attiecinātie pasākumi ir ierobežoti laikā. Turklāt Padome arī uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam ir bijusi adekvāta iespēja izskaidrot savu situāciju, jo Padome pēc viņa lūguma situāciju būtu pārskatījusi. Tādējādi uz viņu attiecinātie ierobežojošie pasākumi ir uzskatāmi par pamatotiem un samērīgiem viņa īpašuma tiesību ierobežojumiem.

88 — Pārsūdzētā sprieduma 107. punkts.

89 — Pārsūdzētā sprieduma 106. punkts.

99. Komisija atbalsta Padomes nostāju. Tomēr tā norāda vēl divus apstākļus. Pirmkārt, tā uzskata, ka arguments, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam nav bijusi iespēja izskaidrot iestādēm savu situāciju, ir neefektīvs. Otrkārt, Komisija apstrīd apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvojumu, ka uz viņu attiecinātie ierobežojošie pasākumi skar pilnīgi visus viņa līdzekļus, jo no apstrīdētās regulas 21. panta izriet, ka minētie pasākumi tiek piemēroti vienīgi Savienības teritorijā un ārpus Savienības teritorijas tie tiek piemēroti vienīgi Savienības pilsoņiem, saskaņā ar kādas Savienības dalībvalsts tiesībām nodibinātām juridiskām personām vai fiziskām un juridiskām personām, ņemot vērā šo personu veiktās darbības Savienības teritorijā.

2) Analīze

100. No Tiesas pastāvīgās judikatūras, ko Vispārējā tiesa ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 156. punktā, izriet, ka Savienības tiesību sistēmā īpašuma tiesības netiek uzskatītas par absolūtu prerogatīvu, bet gan, tieši pretēji, par tiesībām, kas var tikt ierobežotas. Proti, īpašuma tiesību izmantošana var tikt ierobežota ar nosacījumu, ka ierobežojumi atbilst vispārējo interešu mērķim, ko tiecas sasniegt Kopiena, un ka attiecībā uz sasniedzamo mērķi tie neveido pārmērīgu un nepieļaujamu iejaukšanos, kas aizskartu minēto tiesību pašu būtību.

101. Vispirms norādu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs nav apstrīdējis faktu, ka apstrīdētajai regulai ir vispārējo interešu mērķis. Turklāt citi lietas dalībnieki nav apstrīdējuši faktu, ka ar attiecinātajiem pasākumiem apelācijas sūdzības iesniedzējam ir noteikts viņa īpašuma tiesību īstenošanas ierobežojums, kas ir kvalificējams kā ievērojams [90]. Tādējādi atliek pārbaudīt, vai minētais ierobežojums veido nesamērīgu un nepieļaujamu iejaukšanos, kas apdraud apelācijas sūdzības iesniedzēja īpašuma tiesību pašu būtību.

102. Šajā sakarā Vispārējā tiesa pamatoti ir atgādinājusi judikatūrā nostiprināto principu, ka "tiesiskā regulējuma, ar kuru tiek paredzētas sankcijas pret trešo valsti, mērķu svarīgums var pamatot nelabvēlīgās, pat ja tās ir ievērojamas, sekas vairākām attiecīgajām personām, tostarp personām, kurām nav nekādas atbildības par situāciju, kuras rezultātā tika veikti attiecīgie pasākumi, taču kuru tiesības uz īpašumu ir skartas" [91].

103. Attiecībā uz argumentu, kurā norādīts uz ierobežojošo pasākumu piemērošanas ilgumu, es atgādinu, ka Vispārējā tiesā iesniegtās prasības atcelt tiesību aktu priekšmets ir tieši apstrīdētās regulas un, precīzāk, to īstenojošo un pret apelācijas sūdzības iesniedzēju noteikto ierobežojošo pasākumu tiesiskuma apstrīdēšana. Protams, minētie pasākumi faktiski ir tikuši atjaunoti. Tomēr es uzskatu, ka prasībā atcelt tiesību aktu un vēlāk apelācijas sūdzībā norādīto argumentu priekšmets nevar būt lūgums Tiesai kaut vai tikai pastarpināti lemt par ierobežojošo pasākumu, kas noteikti pret apelācijas sūdzības iesniedzēju kopš 2003. gada, tiesiskumu. Lai neriskētu ievērojami paplašināt tiesvedības priekšmetu, kas principā apelācijas tiesvedības ietvaros ir aizliegts, es domāju, ka Tiesai nevajadzētu uzskatīt 2008. gadā ar apstrīdēto regulu atjaunotos ierobežojošos pasākumus par īpašuma tiesību pārkāpumu tā iemesla dēļ, ka tādi pasākumi ir noteikti kopš 2003. gada un ka apelācijas sūdzības iesniedzējs tajā laikā bija nepilngadīgs. Šīs apelācijas sūdzības ietvaros arguments, kurā norādīts uz faktu, ka ar apstrīdēto regulu saglabātie ierobežojošie pasākumi, pamatojoties uz citiem normatīvajiem tiesību aktiem, tiek piemēroti kopš 2003. gada un ka tāpēc tie ir uzskatāmi par nepieļaujamu apelācijas sūdzības iesniedzēja īpašuma tiesību īstenošanas ierobežojumu, ir jāatzīst par neefektīvu.

104. Attiecībā uz argumentu, kurā norādīts uz līdzekļu iesaldēšanas absolūto un neierobežoto raksturu, ir jāatgādina, ka, no vienas puses, saskaņā ar Vispārējās tiesas konstatēto apstrīdētajā regulā ir paredzēta iespēja noteiktos apstākļos atļaut saimniecisko resursu atbloķēšanu vai izmantošanu, īpaši sarakstos iekļauto personu pamatvajadzību nodrošināšanai [92].

90 — Skat. pārsūdzētā sprieduma 157. punktu.

91 — Pārsūdzētā sprieduma 160. punkts un tajā minētā judikatūra.

92 — Pārsūdzētā sprieduma 165. punkts un apstrīdētās regulas 13. pants.

105. Visbeidzot, apelācijas sūdzības iesniedzējs pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pretēji Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 1. protokola 1. pantam nav ņēmusi vērā faktu, ka viņam nekad nav tikusi piedāvāta adekvāta iespēja izskaidrot savu situāciju. Tādējādi šī pamatojuma daļa skar procesuālās garantijas, kas būtu nodrošināmas saistībā ar īpašuma tiesībām.

106. Šajā sakarā ir pareizi atzīt, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesas prasības Tiesa ir atzinusi arī par savām prasībām, saskaņā ar kurām, "neskatoties uz 1. protokola 1. panta klusēšanu attiecībā uz procesuālajām prasībām, piemērojamo procedūru ietvaros [..] skartajai personai ir jānodrošina adekvāta iespēja izskaidrot kompetentajām iestādēm savu situāciju, lai efektīvi apstrīdētu pasākumus, ar kuriem tiek apdraudētas šajā pantā nostiprinātās tiesības. Lai nodrošinātu šā nosacījuma ievērošanu, piemērojamās procedūras ir jāvērtē kopumā" [93].

107. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa ir ņēmusi vērā šīs procesuālās prasības un ir secinājusi, ka kopš 2003. gada apelācijas sūdzības iesniedzējam vairākos gadījumos bija iespējams izskaidrot savu situāciju [94]. Šāda secinājuma pamatojumam Vispārējā tiesa tostarp norāda uz savu analīzi pamatam, kurā bija norādīts uz tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu un tiesību uz tiesību efektīvu aizsardzību tiesā pārkāpumu.

108. Lai gan saskaņā ar to, ko es apgalvoju iepriekš [95], es neesmu pārliecināts, vai šajā kontekstā ir jāņem vērā apelācijas sūdzības iesniedzējam eventuāli un potenciāli piedāvātās iespējas izskaidrot savu situāciju saistībā ar to tiesību aktu izstrādi, kuri viņa situāciju ietekmē kopš 2003. gada, man tomēr daudz pārliecinošāks šķiet arguments, kurā ir norādīts uz 2008. gada 11. martā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicētā paziņojuma [96] esamību, kura mērķis tostarp bija pievērst sarakstos iekļauto personu uzmanību tam, ka pastāv iespēja iesniegt Padomei lēmuma, ar kuru tās ir tikušas iekļautas sarakstā, pārskatīšanas lūgumu un ka pastāv iespēja to apstrīdēt Vispārējā tiesā. Lai arī nedaudz vēlāks par apstrīdētās regulas publikāciju, šis paziņojums nenoliedzami ir nozīmīgs procesuāls elements īpašuma tiesību aizsardzībai un to īstenošanai. Turklāt pēc tā publicēšanas apelācijas sūdzības iesniedzējs uzsāka saraksti ar Padomi. Šā paziņojuma esamība iezīmē būtisko atšķirību no J. A. Kadi [*Y. A. Kadi*] situācijas, uz kuru atsaucas apelācijas sūdzības iesniedzējs. Lietā, kurā tika taisīts spriedums apvienotajās lietās *Kadi*, apstrīdētā regula bija "pieņemta, nesniedzot [apelācijas sūdzības iesniedzējam] nekādas garantijas, kas [viņam] ļautu aizstāvēt savas intereses kompetentajās iestādēs" [97]. Šādi nav iespējams apgalvot šajā lietā.

109. Tāpēc es ierosinu Tiesai noraidīt ceturto pamatu.

IV – Par prasību Vispārējā tiesā

110. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 61. panta pirmās daļas otrajam teikumam Vispārējās tiesas nolēmuma atcelšanas gadījumā Tiesa pati var taisīt galīgo spriedumu lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija.

111. Manā ieskatā tas konkrētajā lietā ir iespējams, vismaz attiecībā uz pirmo pamatu.

93 — ECT 2004. gada 20. jūlija spriedums lietā *Bäck* pret Somiju (*Recueil des arrêts et décisions*, 2004-VII, 56. punkts un tajā minētā judikatūra); skat. arī iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Kadi* (368. punkts).

94 — Pārsūdzētā sprieduma 170. punkts.

95 — Skat. šo secinājumu 103. punktu.

96 — Minēts iepriekš (šo secinājumu 14. punkts).

97 — Iepriekš minētais spriedums (369. punkts).

112. Kā esmu ierosinājis šo secinājumu 46. punktā, pārsūdzētais spriedums būtu atceļams tiktāl, ciktāl ar to ir noraidīts pirmais apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmajā instancē izvirzītais pamats, kurā ir norādīts uz apstrīdētās regulas juridiskā pamata neesamību.

113. Kā jau paudu iepriekš, manā ieskatā Vispārējā tiesa, pārmērīgi plaši interpretējot EKL 60. un 301. pantu, savā spriedumā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Šādos apstākļos un iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ manā ieskatā pirmais prasības pamats ir jāpieņem un, attiecīgi, ir jāatceļ apstrīdētā regula attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju juridiskā pamata trūkuma dēļ.

V – Par tiesāšanās izdevumiem

114. Reglamenta 122. pantā ir paredzēts, ka tad, ja apelācija ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.

115. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz šī paša Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piesprież atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā apelācijas sūdzības iesniedzējs ir prasījis atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, Padomei jāpiesprież atlīdzināt izdevumus saistībā ar tiesvedību Vispārējā tiesā un šajā apelācijas tiesvedībā.

VI – Secinājumi

116. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, es ierosinu Tiesai nospriest šādi:

1) atcelt Vispārējās tiesas 2010. gada 19. maija spriedumu lietā T-181/08 *Tay Za*/Padome;

2) atcelt Padomes 2008. gada 25. februāra Regulu (EK) Nr. 194/2008, ar ko atjauno un stiprina ierobežojošus pasākumus pret Birmu/Mjanmu un atceļ Regulu (EK) Nr. 817/2006, tiktāl, ciktāl tā attiecas uz apelācijas sūdzības iesniedzēju;

3) Eiropas Savienības Padome atlīdzina tiesāšanās izdevumus abās instancēs;

4) Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste un Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.